

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Defensio Abbatiae Imperialis S. Maximini

Zyllesius, Nicolaus

Treveris, 1638

Sectio Decima. Votum Camerale nihil contra Iura S. Maximini solidum continere sed potiùs in multis Archiepiscopo obesse ostenditur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14268

depositiones testium aliaque Iura producta & ponderata; cum Abbas nunquam ad hanc litem fuerit citatus, multò minus in eo Iudicio defensus vel auditus. Quod studiosè & non sine artificio videtur ita practicum fuisse, ne fortè Abbas compertus, animaduerteret illa quæ contra Monasterij statum agitabantur.

Atque hæc pauca de multis, quæ scilicet occasio & progressus fuerit litis Spirensis, sint dicta: Nunc votum Camerale examinandum, quod auctor libelli in speciem ad probandas supradictas positiones exhibuit.

SECTIO DECIMA.

Votum Camerale nihil contra Iura S. Maximini solidum continere sed potius in multis Archiepiscopo obesse ostenditur.

CVM non agatur de Senatus sententiâ, sed Senatoris duntaxat & Assessoris Spirensis opinione & voto, licebit omnino eius dicta redarguere, & ostendere in quantis uuctor voti à verò aberrauerit. Et cum ab auctore libelli idem votum pro Archiepiscopi præensione inter documenta eius producat, etiam fas nobis erit ijs, quæ pro Iure nostro dicit & concedit, tanquam ab aduersa parte admissis uti ad ipsum conuincendum.

Hoc duntaxat proposito, refutationem voti aggrediar; non ut omnia & singula eius dicta probationesque examinem & refutem, quod inutile æquè ac immensum foret.

s. I. Prima quæstio de Exemplatione documentorum excutitur.

Art. I. Quam vim documenta exemplata habeant.

PRincipio illud obseruandum Maximinianos in lite illa Spirensi, ad quam votum à Scriptore defertur, non fuisse auditos, neque rationes directo aut ex professo contra illos à Senatore (si Senator illud confecit) per illud votum opinante fuisse propositas, sed præcipuè contra Fiscum nomine Imperatoris agentem, & quatenus ipsorum Imperatorum facta Imperatores concernebant, non autem quatenus eadem facta Maximinianorum interesse Iusque tangere poterant.

Quorum respectu variant sanè rationes causæque dicendi ac decidendi, utpote in quorum Maximinianorum Iure consistat Ius Tertij, cui per rescripta Principum non ita præiudicatur, quemadmodum ipsorum Principum cedentium proprio Iuri.

Vnde fit, ut quod ad primam quæstionem in voto propositam attinet, consistere potuerit illa distinctio exemplorum, ut non valeant exempla expedita, etiam à Principe, nisi præsentem aut citatâ parte, dum de instrumentis agitur, sicut in Priuilegijs vel renouatione priuilegiorum, quam Papa vel Princeps facit, ut scilicet valeat illorum exemplatio, etiam partibus non vocatis, quod intelligendum est in quantum concernunt præiudicium Principum, Priuilegia renouantium exempla que confirmantium, modo ipsi Principes tales sint, qui

priui-

priuilegia ipsa principalia de nouo possent concedere (quæ limitatio etiam in ipso voto additur) atque etiam saluis alijs omnibus in rescriptorum ob cætera vitia obiectionibus, vti subreptionis, obreptionis, & similibus.

Sed vt exemplatio Priuilegij valeat in præiudicium Iurium tertij non præsentis, nèque vocati, hoc denique ita non est, *Didacus, Conarru. præct. quæst. cap. 21. num. 8.* quia tunc eadem ratio militat quæ in instrumentis, scilicet ne lædatur absens exactu, ad quem citatus non fuit, in quo ideo defensiones suas in contrarium allegare, vitiaue prætenforum Originalium ostendere non potuit, præsertim cum non modo de graui, sed de grauissimo præiudicio agitur, vt hic.

Quæ ratio fundata est in ipso Iure naturæ, quæ non magis tolli potest, quàm ipsa sui defensio, ab ipsis naturæ, Iurisque diuini principijs ordinata. *Clement. Pastoralis de re iudic.*

Art. 2. An à Principe tolli possit citatio partis in Exemplatione.

Fatetur votum id per ordinariam Principis potestatem fieri non posse, sed aliter sentit de potestate absolutâ, atque etiam de ordinariâ, ex causâ.

Verùm nequaquam cogitandum est Principes vti velle absoluta potestate, aut plenitudine potestatis (quam non malè vocant plenitudinem tempestatis, nullamque in bono Principe agnoscunt pij Doctores) *Didacus, Couar. var. resol. lib. 3. cap. 6. n. 8. Præsfab. Cod. lib. 1. def. 11. nu. 10. in alleg. Petrus Rebuffus. praxi benef. de non tollendo, ius quæsit. reg. 16. gloss. 6. num. 34.* nec id facillè fingi aut admitti debet, multò minus in hoc casu existimari: quod Imperatores optimi Principes, à Iure recedere, alterum lædere, Iuri tertij præiudicare cogitaerint aut intenderint suis rescriptis, vt Archiepiscopi prætensa exempla confirmarent. *Gail. lib. 2. obseru. 56. Pertinet enim, inquit, ad officium boni Principis curare, ne dilectionem proximi offendat, aut iustitiam violet, neue tempestatis potius, quàm potestatis plenitudine utamur,* Et ex Zasio addit, *Scio boni Principis potestatem ad tutelam subditorum & iustitiam asserendam esse amplissimam, ceterum, vt iniuria subditis fiat, illic principis potestatem non agnosco, sed Tyranni, id enim dicimur posse quod honeste possumus.*

Accedit quod certum sit Confirmationes, quæ quibuscunque alijs absentibus ad nudam impetrantis petitionem concedi solent, illas semper clausulas ac conditiones, si non expressas, saltem subintellectas continere, *Saluo Iure Tertij.* Item *si preces veritate nitantur:* de quo latius infra tractabitur.

Deinde inserta non sunt in libello, illa Maximiliani & Caroli V. Diplomata, per quæ dicitur in voto *pag. 89.* priuilegia fuisse exemplata, neque etiam exhibetur illud Friderici, cuius mentio fit in eodem voto, quæst. *An Elisa. pag. 94. in principio,* vbi dicitur quòd iusta causa in Friderici priuilegio expressa sit, videlicet *Originalia in Bello & alias igne consumpta esse.*

Vnde fit, vt contra eorum clausulas ac formam nihil specialiter deduci possit.

Sed ex ipsa illius causæ allegatione, quod *Originalia in bello & alias igne consumpta sint,* euincitur ipsa originalia in prætensis illis Imperatorum exemplationibus visa non fuisse, vt pote quæ non extitisse sed etiam tunc perijisse asseratur, vnde consequens est nudam exemplationem simplicium exemplorum

confectam esse atque adeo quod nihil aliud habeatur, quàm exempla exemplorum, quibus nullo modo creditur, etsi exempla ab alijs exemplis solemniter traducerentur. *Didacus Couarru. eod. cap. 21. pract. quest. n. 4.*

Verum est, ista prætenfa causæ belli aut ignis verisimilitudinem nullam habent: non enim vlla extat memoria, quòd Archiuiua vlla Archiepiscopalia igne conflagrârint aut bellis deuastata fuerint neque minor extitisset cura Originalium conseruandorum & ad hæc vsque tempora transmittendorum, quàm simplicium exemplorum, præsertim cum talia documenta, pro tanta mole totiusq; rei in Maximinianos, basi & fundamento habeantur.

Sed præsumptio vehemens ex illis ipsis obtentis prætextibus exurgit, vera ac genuina Originalia scienter suppressa esse, vel celari, timerique veram eorum faciem in lucem prodi, ne pateant illa quæ timent aduersarij, à nobis hæcenus deducta.

At neque causa illa prætenfa amissionis Originalium iusta est ad hoc, vt Princeps Ius Tertij tollat aut imminuat. Debet enim causa esse publica aut ad publicam necessitatem, vtilitatemque spectans, vt Iuri priuatorum derogare possit Princeps, quæ derogatio illo in casu sustinetur, ob illam superiorem transcendentemque rationem, *Salus populi suprema lex esto*, ita vt quod in particulari contingit iniquum, vtilitate publica rependatur. *Gail. libr. 2. obseruat. 56. numero 2.*

Sed prætenfa amissio Originalium, causa est priuata ob quam non magis tolli potuit vllum Maximinianorum Ius, quàm possint vllæ aliorum res, aut iura aliena ab ipsis Dominis tolli, vt Archiepiscopo donentur.

Ita vt hic non aptè inferatur illa disceptatio, An iusta causa præsumatur in Principe dum infert præiudicium alicui, aut reuocat quod concessit, cum enim causa illa expressa reperiatur, quæ inutilis est, cessat quæstio causarum diuinatoria.

Sed neque verum est, in thesi generali, causam iustam præsumi in Principe ius tertij tollente, dum contra ius gentium disponit, vel statuit, vel etiam, quando contra Ius positium, si id faciat ad postulationem Partis, quin immo præsumptio est Principem importunitate & ex falsis narratis supplicantis circumuentum esse. *Gail. lib. 2. obseru. 58. n. 2.*

Et fanè, quæ causa aut ratio existere potuerit, ob quam ab Archiepiscopis vocari non debuerunt Maximiniani ad illarum exemplationum factum, ac itidem quæ ratio, vt ope aut medio istarum illis incognitarum exemplationum, Ius illud immediationis sub Imperio, adeo arduum, illustre, ac pretiosum lædi æquum fuerit?

Ad hoc autem, quod additur in voto, constitutionem istam, vt exemplis non credatur, videri esse de Iure positium & ideo à Principe posse tolli, circa illam quæstionem, si illi inhærere opus esset, præsertim si intelligatur absque partis citatione, multa examinanda occurrerent, quæ non adeo facile soluantur, præsertim circa Ius naturale citationis, quod vnumquemque vocari iubet, ad illum actum vnde lædi possit, præsertim in re graui; Ac sane nemo non videt quanta pericula imminerent, si instrumenta confici possent (nam & exemplatio quædam est species instrumenti confectionis) plene probatoria contra tertium, illo absente ac incio.

Verum in hoc nostro casu, non incidit quæstio illa circa legem aut statuentem, aut statutam, neque enim olim Imperator lege sanxit, vt exempla plene probent:

Sed

Sed quaestio est, utrum exempla particulariter pro Archiepiscopo exemplata, absentibus Maximinianis contra illos probent.

Quod ipsum est quod negatur, idque ex eo, inter caetera, quia nulla lex est, quae statuat talibus exemplis credi, sed bene non credi.

Ac quod dicitur, voluisse Imperatorem in Exemplatione illa particulari fidem adhiberi tanquam originalibus, si id intelligere velis etiam in praedictum Maximinianorum; hoc quoque ipsum est quod merito impugnatur, quia id contra Ius Legesque est.

Concessio enim illa praetensa, rescriptum ac factum particulare est, ad sollicitationem narrationemque partis impetratum.

Atqui iubent Leges, ipsique Imperatores Legum auctores, ut suorum Rescriptorum, quae contra leges generales impetrantur, nullus sit contra vllum pro vilo usus, utque in Iudicio non suscipiantur, sed illis reiectis secundum Leges Generales iudicetur.

Ita enim fanciunt, *ut Iudices nullum rescriptum, nullam pragmaticam sanctionem, nullam sacram adnotationem, qua generali Iuri aduersa esse videatur in disceptationem cuiuslibet litigij patiantur proferri, sed ut generales constitutiones modis omnibus non dubitent obseruandas. textus n. l. omnes vlt. C. si contra ius.*

Item, *ut non secundum nouas formas, controuersia aut lite pendente particularim impetratas iudicetur, utque nulla talis sacra Imperatoria qualibet, ex scripto, aut non scripto valeat iussio, aut dispositio, sed ut secundum generales leges cause examinentur, & decidantur. Authent. in medio litis non fieri sacras form. & c. col. 8. tit. 14. cap. 1.*

Quod additur in voto, Fiscalem exemplata documenta non impugnare, cessat in Maximinianis, qui illa ex professo impugnant, idque non simplici negatione, sed ex varijs causis summisque rationibus, quas videre licet in refutatione Diplomatis Conradini & aliorum.

Ad hoc etiam quod dicitur Fiscalem produxisse exemplata priuilegia, ita ut quod Iuris in alios statuerit, eodem & ipse utatur.

Respondent Maximiniani se ad Iuris sui fundamentalis probationem proferre Originalia Imperatorum Regumque diplomata, uti sunt omnia illa, quae hic exhibentur Dagoberti, Pipini, Caroli M. Ludouici Pij, Lotharij, Ottonis M. Ottonis II. III. Henrici II. III. IV. V. Conradi, Friderici I. Rudolphi I. aliorumque omnium Imperatorum & Pontificum consequentium.

Sed etsi nonnulla etiam exempla, non tanquam praecipua suae rei fundamenta, sed velut per accessorium quoddam superabundans tot Originalibus Documentis fundamentalibusque suis authenticis probationibus annecterent, quo casu per talem concomitantiam fortificata exempla aliquam probationis additionem operarentur. *Didac. Couar. ibid.* Non tamen eadem ratio in Archiepiscopo, qui omnia suarum praetensionum radicalia fundamenta non in alijs probationibus, quam in simplicibus exemplis, immo exemplorum exemplis, constituit, ijsque plenam fidem adstuit, quamuis praeterea ob diuersa vitia labefactentur per plurima contraria Originalia Documenta evertantur, a omnibus istis rationibus, quas haecenus aliunde deduximus refutentur. Ita ut pro Archiepiscopis nullum tale Ius constituendum sit, quod Maximiniani in exemplis sibi constituerent, quamuis neque sibi tale vllum Ius ex illis constituent, quale sibi Archiepiscopi.

s. II. Dicta à voti auctore in secunda quæstione ab eo proposita refutantur.

Art. 1. Qua ratione Archiepiscopo datum sit mandatum de inuestiando Abbate, nomine & loco Cæsaris & Imperij.

Ioannes Archiepiscopus, Anno Millesimo, quadringentesimo, nonagesimo quinto, sciens & agnoscens se in Iurisdictionali Dominio, alijsque Regalibus siue feudis erga Maximinianum Cœnobium nihil habere, sed illa imperialia esse feuda, & ab Imperatoribus imperioque per ipsum Cœnobium teneri, contentus fuit sibi per Imperatorem Maximilianum I. concedi, ut ipse Archiepiscopus eiusque Successores possent deinceps Abbates eiusdem Cœnobij de iisdem Regalibus feudisque Imperatoris Imperijque nomine ac autoritate, & à parte eorundem Imperatorum infeudare, inuestituræve conferre siue renouare.

De illa concessione scripsit Imperator ad Abbatem tunc temporis Ottonem litteras datas Vormatiæ, vltimâ mensis Iulij, anno Millesimo quadringentesimo nonagesimo quinto, per quas indicat Imperator eidem Abbati, se, ut supra, concessisse ante memorato Ioanni Archiepiscopo cognato suo, ut ipsius Imperatoris & suorum in Imperio Successorum ac Imperij nomine, & à parte ipsorum, Abbates de Regalibus, feudis & temporalibus, quæ à sacro Imperio mouebant ac tenebantur, infeudaret, mandat in simul Imperator eidem Abbati, ut ad denunciationem eiusdem Archiepiscopi Ioannis, ipse Abbas eadem sua ac sui Cœnobij Regalia, feuda, temporalitates ab eodem Archiepiscopo, à parte ipsius Imperatoris & Sacri Imperij accipiat, & ut illi ipsius Imperatoris vice præstet solitum Iuramentum.

In quibus sanè expressè continetur, feuda illa nomine Imperatoris infeudanda siue inuestienda, esse Sacri Imperij feuda ab Imperatore Imperiove ad Abbates Cœnobiumque procedentia, ab Imperatoribus inuestituræ dari, ipsis vicissim fidem siue fidelitatis Iuramentum ab Abbatibus rependi.

Quas quidem litteras cum dictus Abbas Otto recepisset, ac deliberatione habita reperisset in eis nihil contineri, per quod sui Cœnobij Iuribus præiudicium fieret, quippe, cum etiam iure permittente possent etiam nolentibus Vassallis inuestituræ per procuratores tradi. *tit. per quos fiat inuestit. cap. in vssibus feudorum.* Immo quoad ea inuestitio ab Archiepiscopis pro Imperatore Imperiove exequenda in Commodum Cœnobij vergeret, eo quod istius ope eximeretur Abbatia istis incommodis, sumptibus, dispendijs, quæ ad quærendas in aulâ longe distitâ easdem Inuestituræ impèderentur, scrupulum nullum reperit, cur non eandem inuestituram Imperatorum Imperijque nomine & autoritate tradendam ab Archiepiscopo reciperet, simulque forma consueta in eius manibus fidei Iuramentum Imperatori Imperioque præstaret, vti & de facto recepit præstititque.

De quo actu, in forma qua supra, expedito, idem Archiepiscopus confessorias reuerforialesque litteras eidem Abbati tradidit, per quas fatetur, asseritque Monasterium S. Maximini *insigne Sacri Romani Imperij membrum existere*, se eidem Abbati Regalia, Temporalia & feuda, Regis nomine & autoritate præ-

fito prius fidelitatis, subiectionis & obedientiæ Iuramento debito ac consueto concessisse, ipsumque de iisdem infeudasse & inuestiuisse, eadem Regalia, Temporalia & feuda Monasterij ab eodem sacro Imperio per Abbates Monasteriumque haberi ac teneri, decernit eodem nomine & autoritate vt Abbas in omnibus & singulis suis, & Monasterii sui oppidis, suburbiis, vicis, castris &c. Regalia, temporalia & feuda huiusmodi cum suis honoribus, præminentijs & attinentijs quibuscunque mero quoque & mixto Imperio ac exercitio Iurisdictionis temporalis habeat & exercent, illisque vt valeat, quemadmodum sui prædecessores Abbates habuerunt & exercuerunt, illisque vsi sunt, seu habere & exercere, & vt quomodolibet potuerunt & debuerunt; Mandat præterea nomine & autoritate supradictis, vniuersis & singulis Vassallis & fidelibus Comitibus, Baronibus & Officialibus, ciuibus ac subditis quibuscunque sæpediti Monasterii, cuiuscunque dignitatis, gradus &c. quatenus præfato Abbati, tanquam vero, naturali, recto, ordinario & legitimo suo Domino in omnibus & singulis Regalia, Temporalia, & feuda huiusmodi, merum quoque & mixtum Imperium ac temporalis Iurisdictionis exercitium, seu alia præmissa quomodolibet concernentibus debite & reuerenter obediant & pareant in omnibus, &c.

Eadem inuestiendi forma continuata ac obseruata fuit non interrupta serie in omnibus & quibuscunque Abbatibus, Ottonis Successoribus, vsque ad Ioannem Isenburgicum Archiepiscopum, sub quo principium accepit ille processus in Camerâ Imperiali ventilatus, in cuius deliberatione prætenditur compositum fuisse illud votum.

Sed particulariter ac notabiliter ab ipso Ioanne Isenburgico Archiepiscopo simul ac Abbatia Commendatario eadem forma obseruata fuit, in cuius infeudationis, receptique Iuramenti instrumentis sub Num. 56. & 57. multa præclara continentur: nempe quòd tanquam Imperatoris Imperiij Commiffarius, item, quòd vi mandati ab Imperatore recepti, inuestituram tradat, vicissimque fidem recipiat, quòd *Insigne Sacri Romani Imperij membrum* existat, Item quòd eadem Regalia, Temporalia, feuda ab eodem Imperio per Abbates Monasteriumque habeantur ac teneantur.

Sed & præter cætera notabilis, est forma ipsa Iuramenti in altero ex binis eiusdem Isenburgici instrumentis sub Num. 57. inserta, quæ planè conformis est isti formæ, quam ediderunt Maximiniani inter sua documenta N. 52. notata:

Videbis enim illa in fidem promitti, sponderi ac Iurari in manibus Archiepiscopi recipientis (nomine & à parte, & ex mandato Imperatoris) non ipsi Archiepiscopo, sed Imperatori Imperioque, ex quo sanè insignis iniquitas arguitur istius formæ fictæ ac mutatæ, quam scriptor ausus fuit suo libello insere sub lit. H. 1.

Intelligit ista, voti auctor, quicumque ille sit, & manus cogitur dare veritati in tam clara luce: & quis ita sit peruicax, qui non det? cogitur, velit, nolit, agnoscere, verè Imperij esse feuda, ab Imperatoribus Imperioque per infeudationem ad Maximinianos profecta, ad Imperium Imperatoremque itidem per fidelitatem relata ac recognita.

Videt etiam incompatible esse, quòd Archiepiscopus infeudet non suo, sed Imperatoris nomine, siue quòd idem est, quòd Archiepiscopus planè non infeudet, sed Imperator, & quòd nihilominus Archiepiscopus sit Dominus feudi. Itaque hic sudat, anhelat, textum torquet, vellicat, conglomerat congeries in formes, sine capite, sine sensu, quæ nec vllus, nec ipse intelligat, se

vertit in mille partes, fingit Chimæras, monstra contradictionum parit, vt hoc faltem impetret, quod per infeudationem Imperatoris nomine, non censeantur Archiepiscopi renuntiâsse iuri dominij, quod illos ante Impetrationem illam Maximiliani I. habuisse præsupponit, in quo sanè, quod ille edicit, suscipit laborem frustrancum, quod sublequentibus rationibus ostenditur.

Art. 2. Quòd frustra suspiciatur à voti auctore labor, dum probare conatur Archiepiscopus non abdicâsse à se Monasterij dominium per Impetrationem Diplomatis Maximiliani I. Imperatoris.

ITaque pro summa, & fulcro totius rei, hanc quæstionem proponit voti auctor à se discutiendam, *An ipsa confessio (verba cuius ponimus) Archiepiscopi, qua fatetur se Regalia conferre Abbati non suo, sed Imperatoris nomine, item quod membrum Imperij sit, an ista confessio sit contraria dominio & proprietati, tum & possessioni Monasterij quam præten dit Archiepiscopus prædictus, vt si ante dominium cum possessione, aut alterutrum horum habuerit, vt per hoc abdicatum à se videri debeat: id enim (addit) si ita sit, frustra à nobis suscipitur labor.*

Suscipitur sanè, non solum ob hoc quod ais, sed quia prius est, vt probes Archiepiscopum habuisse dominium, quàm vt de eiusdem renunciatione aut abdicacione saluandâ labores.

At: an illud probes, testabuntur illa, quæ hætenus in probationibus Maximiliani status ac in refutationibus præten sorum Archiepiscopalium diplomatum: siue Conradinum illud sit, siue Fridericianum, siue quodcunque aliud factis superque deducta sunt, neque hîc repetimus, patent suo loco, ac docent non solum quàm non probet Archiepiscopus, sed quàm apertè irrefragabiliterque Status Monasterij contra illum probetur, ad quas probationes ne verbo responsum est per ipsum voti auctorem, sed & præterea:

Art. 3. Ex eo quòd Archiepiscopi fatentur se Regalia & inter illa Iurisdictionem Abbati conferre, siue eorundem Inuestituras renouare non suo sed Imperatoris Imperijq; nomine, probatur Archiepiscopus eorundem Dominos non esse, sed Imperatorem Imperiumq;.

DIximus inuestituras renouare, neque enim de prima illa inuestitura siue infeudatione, quæ in ipsa prima feudorum donatione vi Originarij feudalis contractus Maximilianis pridem tradita fuit, quæstio aut tractatio est, sed de infeudationis inuestiturarumque renouationibus, quas ad hominum mutationes fieri contingit, quæ renouationes nequidquam noui dant, sed feudum hætenus constitutum confirmant.

Illas infeudationes, siue inuestiturarum renouationes ad Abbatum mutationes peragit Archiepiscopus, Imperatoris nomine, vt dictum est, & vt illas eodem nomine facere posset à Maximiliano I. impetrauit. Studet voti auctor ostendere per illas renouationes, Archiepiscopos non renuciâsse iuri dominij,

si aliquod antea habere potuerant, verum quidquid sit de effectu, quoad abdicationem siue renunciationem, quæ, vtrum, & quando ex actu contrario inducatur, passim à DD. tractatur, de quo non opus est hîc in longam disceptationem ingredi: illud contendimus ac sustinemus, impetrationem illam ac factum infeudandi Archiepiscoporum, hoc operari, vt probet Dominos illos non esse, Iurisdictionisque aut aliorum Regalium vel feudorum ad Maximinianos pertinentium dominum, neque habuisse, neque habere.

Quia (vt clarum est) dum Archiepiscopus Maximinianum Abbatem inuestit de Iurisdictionibus eius mero ac mixto Imperio, Imperatoris Imperijue nomine, non ipse Archiepiscopus, sed Imperator inuestire censetur. *text. in cap. Inuestitura §. sed etiam. tit. per quos fiat inuestit. in vsib. feudor.* his verbis: *Sed vtrum ipse, vel alius pro te inuestituram faciat, vel suscipiat nihil interesse putamus. Text. in l. quod meo ff. de acquir. vel amit. poss.* his verbis, *Nec idem est possidere, & alio nomine possidere, nam possidet cuius nomine possidetur, &c. cum similibus.*

Vnde sequitur, quod non Archiepiscopus, sed Imperator Iurisdictionis feudorumque Maximinianorum Dominus sit, quia Dominus est is, à quo inuestitura proficiscitur, *c. per quos fiat inuestitura. & passim in vsib. feudor.*

Dices, illud ipsum confitetur voti auctor, ait enim Imperatorem directum esse Dominum, sed addit, quod Archiepiscopus potest esse, & est utilis Dominus: rationem inter alias hanc ponit, Dominus, inquit, feudi aut Princeps potest aliquem infeudare, infeudatus rursus alium super eadem re, nihilominus tamen vterque manet Dominus, & res dicitur esse vtriusque: addit hanc regulam, Vasallus, mei Vasalli, meus est Vasallus, quia res à primo Domino descendit, alioquin (ait) si non sit eadem res, Vasalli mei, Vasallus meus non est.

Hic fingere oportet Abbatem in Iurisdictione siue (ratione eiusdem) in Regalibus esse Archiepiscopi subuasallum, quasi Iurisdictione antiquitus per Imperatores data fuerit Archiepiscopis in feudum, deinde eadem per Archiepiscopos retro donata Maximinianæ Abbatiae in sub feudum sibi retentis primarij vtis dominij reliquis, vt sit in sub feudatione.

Sed hoc illud ipsum est, quod per omnes probationes refutatum est, ostensumque Abbatem, Abbatiamve nihil potestatis aut Iurisdictionis Regalium, aut aliarum quarumcunque rerum ab Archiepiscopis vnquam accepisse: sed omnia immediatè ab Imperatore, non dependere ab illorum vllâ potestate, sed ab hoc vnico.

Sed, vt in terminis nostri præsentis propositi, de effectu in feudationis hîc maneamus, res ita est; quod subuasallus non infeudatur, aut inuestitur per mediatum superioremque Dominum, verum per Dominum suum immediatum, à quo sub infeudationem habet, idque vi contractus subinfeudationis, cuius implementum perficitur per inuestituræ traditionem, confirmaturque per eiusdem renouationem. *Rosenthal de feud. cap. 6. concl. 63. Carolus Molinæus, de feud. §. 60. gloss. 1. n. 5.*

Itaque cum Archiepiscopus Abbatem non inuestiat, sed Imperator, non Archiepiscopus, sed Imperator immediatus est Abbatis Dominus.

Illud autem quod iactatur, Vasallus mei Vasalli, est meus Vasallus, ad rem non pertinet, quamuis videas Doctores passim ita intelligere: scilicet quod istud dicatur ac procedat crassius & pingui Minerua, siue largo modo, quia Vasallus mei Vasalli etiam ratione eiusdem rei, non absolutè, nec propriè & simpliciter est meus Vasallus, sed solum, mediatè & propriè loquendo, non debet dici meus Vasallus, sed meus subuasallus, nec propriè & simpliciter dicor eius

Dominus, sed Dominus mediatus, seu Dominus Domini sui, ut inquit Text. in cap. vnic. de allod. ad fin. ibi. Aut sub Rege Dominium suum. *Carolus Molinæus de feud. §. 1. gloss 6. n. 2. And. Aluat. in l. Modestinus ff. de verbor. signif. Henricus à Rosen. thaal cap. 9. membro 1. concl. 47. & cap. 8. quest. 10. & 11. cum plurimis DD. ab eo citatis.*

Sed ista parum ad nostrum propositum, & demus votatori, ut illa habeat, prout volet.

Addamus & præterea, Quod Rex in suo Regno, ac quilibet supremus Princeps in sua ditione, particulari prærogatiua, vniuersalis est Dominus, quodque non solum sui Vasalli immediati, sed & subvasalli omnes, & eorum Domini sunt Clientes & subditi sui; Imò, quod in fidelitate & Sacramento, semper nominatim excipiat, vel excipi intelligatur fidelitas supremo Principi debita ob subiectionem illam, quæ ab omnibus, siue Vasallis, siue alijs quibuscunque subditis supremo Principi debetur, nobis hîc sufficit quod inuestitio ab immediato Domino proficiscitur ac præstatur.

Quod quidem ita esse constat non solum ex constitutionibus, iureque feudali, sed & ex ipsa omnium Regnorum, ditionum ac populorum & præcipuè in Imperio vsu & obseruantia.

Videmus enim omnes Imperij Principes, qui Status suos ab Imperio immediatè recognoscunt, illos feudatarijs suis, vasallisque, qui ab iisdem Principibus in ditionibus suis, feuda immediatè subfeudorum iure tenent, infeudationes, inuestituræ sue conferre siue renouare pro se, suoque nomine, propriaque auctoritate, cauebuntque, ne Imperatoris nomine infeudent, multò magis, ne, ut illud facere possint, postulent; exempla lustres Regis Bohemiæ, Ducis Saxonix, Comitis Palatini, aliorumque Principum Electorum, ac quorumcunque aliorum Imperij Principum vel statuum; ac si possis, vel vnicum ex eorum Vasallis nomines suis ditionibus, Iurisdictionibus, Principatibusque subditum, quem iisdem Principes ob idem feudum à seipsis mouens ac tentum, Imperatoris nomine infeudent, non autem suo.

Ipsè Archiepiscopus in suo, ac sub suo Archiepiscopatu plures habet suos Vasallos, Archiepiscopum immediatè pro feudali Domino recognoscentes, vel vnum ex illis nominet, quem Imperatoris nomine infeudet, quorum fidelitates recipiat, Imperatoris nomine, non suo, quos ut infeudare posset opus haberit illi concedi, ut id Imperatoris nomine facere liceret.

Ac sanè etiam semotis omnibus ratiocinationibus ex ipso simplici naturali iudicio, si Archiepiscopus Dominus fuisset, quid opus erat eum postulare impetrareque, ut inuestituræ conferret pro Imperatore siue Imperatoris nomine? Fingat hic nobis vel votator, vel scriptor, vel alius quicumque ex Archiepiscopistis vllum causæ, vel colorem, vel vmbra.

Art. 4. Quòd voti auctor frustra labore in questionibus generalibus, cum habeatur casus specialis decisus, quodque eius exempla contra ipsum militent.

Potest, inquit, suo nomine quis aliquid habere in re, immo ipsum Dominium, & tamen etiam alieno nomine in eadem re aliquid facere; exemplum ponit in procuratore in rem suam, in usufruario. Quis enunciationem istam, ut ita generalis est, negat? Et illi non solum subscribimus genera-

tim, sed si cupit, etiam præstamus, & addimus; Potest Hypothecarius creditor, qui Hypothecæ ius in re habet, rem, Domini nomine locare, arare, colere, eandem rem Domini nomine possidet, etsi ius illud suum hypothecæ sibi ac pro se habeat. Potest propriarius fructus colligere usufructuarij nomine, & vicissim usufructuarius, Domini nomine proprietatem conseruare, detinere. Hoc non est, quod opus est, vt prober, sed istud: Archiepiscopus non infeudat, sed Imperator infeudat, siue Archiepiscopus non infeudat suo sed Imperatoris nomine, & tamen Archiepiscopus est immediatus feudalis Dominus, hic labor erit, quem frustra suscipiet.

In thesi illa generali, potest quidem quis ius aliquod in re habere, & tamen aliquid etiam alieno nomine præstare, sed id diuerso respectu, ita vt in eo, quod alieno nomine facit, nihil habeat, & alienum nomen, suum proprium excludat, qua de re est textus apertus in *d. l. quod meo. ff. de acquir. vel amit. poss.* his verbis, *Quod meo nomine possideo possum alieno nomine possidere* (id est constituere. Gothef. ad d. l.) *nec enim muto mihi causam possessionis, sed desino possidere, & alium possessorem ministerio meo facio, nec idem est possidere & alio nomine possidere, nam possidet cuius nomine possidetur, Procurator alienæ possessioni præstat ministerium.* DD. passim ad d. l. cum similib.

Ac, vt in exemplis in voto allatis consistamus, Procurator in rem suam, siue qui cessam aut emptam habet actionem, in actione directa, quam Domini nomine instituit nihil habet, sed manet illa Domini propriari eiusdem offibus inseparabiliter infixa.

Actionem vtilem habet Procurator in rem suam, sed illam non Domini, sed suo nomine intentat, adeo, vt si eandem Domini nomine intentaret, ab illa eadem eo ipso se abdicare censeretur.

Sic & usufructuarius proprietatem Domini nomine possidet, atque adeo non ipse, sed Dominus possidet, in eaque nihil habet, sed ius usufructus suo nomine tenet, fructus colligit suo itidem nomine, proprii usufructus iure, non autem Domini iure aut nomine, adeo vt si Domini nomine fructus se colligere constitueret, eo ipso eisdem Domino acquireret, & ab illis sese excluderet. *l. Pomponius 29. ff. quib. mod. usus. vel us. amit. d. l. quod meo, l. qui bona fide. ff. de acquir. vel amit. poss.*

Itaque ex ipsa ratione similitudinis ab iisdem exemplis deductæ concludenter sic inferitur, inuestituram Imperatoris nomine tradit Archiepiscopus, ergo feudale Dominium immediatum non habet, si Dominium immediatum haberet, inuestituram traderet suo nomine, hoc non facit, ergo nec illud habet, vt de Abdicatione taceam.

Art. V. Ex diuersis alijs in voto assertionibus probatur Abbatie Dominium ad Archiepiscopos non pertinere.

QUOD Dominium (inquit votum) & proprietatem, verum est Imperij esse Monasterium cum Regalibus, iuribus, item esse omnia temporalia Imperij feuda: Splendida est confessio, quam ipsa rei euidentia expressit: vide congruam ex illa illationem, & sic (addit) *directo Dominio ad Imperium pertinere, vtili verò ad Archiepiscopum Treuirensis.*

Quemadmodum (subuertit) omnes Ducatus, Comitatus & membra alia Imperij sunt Imperatoris, cum Regibus, iuribus, feudis, quæ tamen quoad vtile Dominium

sunt Principum, Comitum & Vasallorum. Est enim distinctum Dominium in directum, utile & quasi Dominium, quilibet enim Dux in suo Ducatu est loco Principis, hæc votum.

Vnde sic deduco, illa sunt Imperij feuda, quæ ab Imperatore Imperioque immediatè tenentur siue procedunt, atqui feuda nostra sunt Imperij feuda, (ait votum vti & omnia documenta) ergo ab Imperatore Imperioque immediatè tenentur, siue procedunt.

Deinde ita: Abbas Monasteriumque suæ propriæ Iurisdictionis suorumque Regalium, Feudorumque aliquod sanè habet Dominium, virtute cuius inuestitur, hoc in confesso est. quodnam autem dices esse? nempe utile.

Atqui Imperator (vt ait votum) directum habet Dominium, Abbas autem, siue Monasterium utile, ergo nihil superest quod Archiepiscopi habeant, diuisum enim est (vt inquit votum) dominium in directum & utile, vtraque autem illarum specierum ab alijs occupata est, ergo nihil restat Archiepiscopo, quod occupet.

Iterum sic: Dux est, Comes, Baro, Castellanus, Iurisdictionalis Dominus, qui de Ducatu, Comitatu, Baroniâ, Castro, Iurisdictionali ditone inuestitus est. *ut quis dicatur Dux Comes &c. in vsib. feudor.*

Atqui Abbas inuestitur de Comitibus, Baronijs, Iurisdictione, Iurisdictionalibusque Dominijs, Ergo Abbas Comes est, Baro, Iurisdictionalis Dominus.

Sed (vt subiungit votum) *quando Duces, Comites, Barones recognoscunt alium superiorem, tunc sunt loco Præsidis: & sic alieno nomine Ducatus, & Comitatus tenetur, Imperatoris scilicet; nihilominus dicitur esse suus Ducatus, & omnia emolumenta capit is, qui est loco Præsidis, hæc votum.*

Itaque secundum istam voti rationem: si Abbas recognouit alium superiorem, tunc est loco Præsidis, & sic Imperatoris nomine, Ducatus, Comitatus, Regalia, Iurisdictionem tenet Abbas; deinde omnia emolumenta capiet, cum (vt dicit votum) omnia emolumenta capiat is, qui est loco Præsidis, itaque nihil capiet Archiepiscopus, cum post omnia capta nihil superfit, quod capiat.

Denique, vt in genere Comes, Baro, Castellanus, Iurisdictionis Dominus dicitur, qui de feudis istis inuestitus est: ita in specie, Imperij Comes, Baro, &c. dicitur, qui de illis ab Imperio Imperatoreque inuestitus est, quemadmodum Archiepiscopatus Comes, Baro, Castellanus, qui ab Archiepiscopo Archiepiscopatus iure inuestitur, atqui Abbas de illis inuestitur ab Imperatore Imperioque, Ergo Imperii est Comes, Baro, Castellanus, Iurisdictionalis Dominus.

Art. 6. Ex eo, quod voti auctor Archiepiscopus habeat pro Præsibus, vicarijs vicem gerentibus atque adeo pro Officialibus, eosque tales esse asserat: sequitur ac probatur, quod non sint Domini.

QVANDO, inquit votum, *Duces, Comites, Barones, recognoscunt alium superiorem, tunc sunt loco Præsidis, citat ad hoc Iasonem; subiungit, Et quod Præsides nomine & vice principis omnia faciat & eius officio fungatur, est text in l. sed licet ff. de offic. Præs. hæc votum.*

Quæ ideo deducit, vt illa Archiepiscopo tanquam Maximinianorum pro Imperatore Præsidi applicet.

Ita autem habet istius legis textus: *Sed licet is, qui Prouinciæ omnium Roma*

Magistratum vice & officio fungi debeat, non tam spectandum est quid Romæ factum est, quam quid fieri debeat.

Dicit Lex, quod Præses in Prouincia id sit ac possit, quod sunt ac possunt omnes Magistratus, Romæ: uti autem Magistratus Romæ Domini non erant, ita neque Præsides in Prouinciis, sed meri erant Reipublicæ ac postea Imperatorum officarii, sed administrati, uti & ista lex & omnia iura comprobant, ac ipsa rubrica de officio Præsidis, omnesque Reipublicæ Romanæ status, siue Aristocratia, siue Democratia, siue Monarchia vel Principatus, ac denique ipse votator, qui paulò post hæc ait, *manere enim insigne membrum Imperij potest, habens tamen Officarium Præsidentem & Vicarium perpetuum*, ubi Præsidentem, Vicariumque pro officariis habet & agnoscit.

Vnde sequitur, quod Votator dum Archiepiscopum tanquam pro Imperatore Præsidentem constituit, illum à Dominio excludat, quanquam neque magis Præses sit, quam Dominus, ut infra demonstrabitur.

Addit votum, *Partes conuenerunt in processu asserente reo & acceptante Fiscali, Archiepiscopum esse perpetuum Imperatoris Vicarium.*

Sed Vicarius & vicem gerens dicitur is, qui vices alterius gerit, & ministrat, sed alterius vice, qui Vicarius si constituitur à lege, vel à superiore, dicitur ordinarius & ordinariam iurisdictionem habet.

At qui ordinarius eiusmodi habet propriam iurisdictionem, & iure suo etiam exequitur, cum delegatus nihil habeat proprij.

Ergo non est contrarium nomine alieno, atque adeo Imperatoris, aliquid exercere, & tamen aliquid suum habere. Hæc ratiocinatio, ac prope verba voti.

Ad quæ Resp. Quid Fiscus Archiepiscopo annuerit vel consenserit in processu, illa in re, Maximiniani incognitum esse, sed quidquid ab illo aut dictum sit, aut dici potuerit, illorum parui interest, ac si quid simile dictum sit, id verisimiliter dictum fuerit, quoad munus infeudandi, infeudationesque renouandi, ita scilicet, quod Archiepiscopus pro Vicario possit videri, ad inuestiturarum renouandarum factum.

De omnimodâ autem Iurisdictione, siue quod Vicarius aut officialis sit, quoad omnimodam Iurisdictionem in Maximinianos exercendam, nec dictum esse verisimile est, nec si dictum esset) verum, quemadmodum infra demonstrabitur.

Sed quidquid dictum sit, ex hac ipsa assertione, quod Archiepiscopus Imperatoris sit Iurisdictionalis Vicarius, vicem gerens, officialisque ordinarius, quodque ordinaria, ut talis, Iurisdictionem exerceat, ex eo pariter conuincitur non minus, quâ ex Præsidis prætenso officio, quod Archiepiscopus nihil Iurisdictionis dominio habeat. Si quidem Officarij, aut Officiales, siue illos Vicarios, siue Præsides, siue vicem gerentes, aut quocunque alio nomine voces, nihil, ut antea tetigimus, de dominio habent, immo incompatible est esse Officarium & Dominum, uti esse dominum & seruum, dominum & procuratorem: relatiua enim illa sunt, quæ inter duo extrema diuersa necessariò versantur.

Imò, obijciat votum, Iurisdictione ab illis (ordinarijs scilicet officarijs) proprio iure exercetur, quæ itaque illis est propria.

Respondeo, exercetur: sed proprio Officij iure, non proprio Domini iure, officium siquidem quodammodo ipsis est proprium, virtute cuius Iurisdictionem administrant, sed illa, quoad dominium, non ipsorum est propria, sed dominorum.

Ac, ut ista clarius perspiciantur, respicienda est, primò differentia inter antiquæ Reipublicæ Romanæ ac huius modernique temporis, quoad ista, statum.

In vetere illâ Romanâ Republicâ, siue ab optimatibus, siue à populo, siue etiâ

postmodum à Principibus rectâ ac Imperatâ, antequàm feuda, Iurisdictionum-
 que dominia introducta essent, Reipublicæ Magistratus Prouinciales, siue in
 Prouincias missi Proconsoles, Præsides: in Vrbe autem Consules, Prætores, Æ-
 diles, qui & annui erant, Iurisdictionem sanè proprio Iure exercebant, id est, vi
 potestateque sui Magistratus, qui à populo collatus, officij tempore, illis pro-
 prius erat, ex quo à delegatis, vel illis, quibus demandata erat Iurisdictione, distin-
 guebantur, quod hi Magistratum non haberent, neque per consequens, vi Ma-
 gistratus propriam vllam Iurisdictionem, sed mandantis Iurisdictione funge-
 rentur.

Illo autem tempore, de Iurisdictionis dominij, directis siue vtilibus, aut de
 feudis, nulla erat neque existentia, neque cogitatio, sed existerat penes Rem-
 publicam, ac post Legem Regiam penes Augustum Successoresque Imperato-
 res supremæ istius potestatis Iurisdictionisque quasi proprietas, in qua Imperij
 Maiestas consistebat.

Sed postea, succedentibus temporibus Iurisdictionum feuda per totam Eu-
 ropam introducta fuerunt, vtile, ac directum dominium in his distinctum, ex
 rebus soli, Iurisdictioneque, dominia Iurisdictionalia composita Principibus,
 dominisque, per vtile dominium propria facta: vnde Vasalli effecti, Duces,
 Principes, Comites, Barones Castrorum Domini, qui ob illud vtile dominium
 Proprietarii, Domini que Iurisdictionis esse dicuntur, ac sunt.

Quam Iurisdictionem cum ipsi per se administrare commodè non possent,
 introductum est, vt Officiarios constituerent, à quibus Iurisdictionis executio
 perageretur.

Officiarii illi de Iurisdictionis feudorumque dominio nihil habent, vtili do-
 minio penes Vasallum vtilem dominum: directo autem, penes directum domi-
 num existente.

Sed Ius quoddam habent administrandæ exercendæque Iurisdictionis, in
 quo officium consistit, tanquam quid tertium, distinctum ac seperatum à Do-
 minio, siue vtili, siue directo, quod Ius ipsi officario certo modo proprium esse
 dicitur, adeò vt illi liceat intentare interdictum, vt possidentis ad conseruan-
 dum contra turbationem Ius possessorium ipsius officij: nullo autem modo in-
 tentare liceat idem interdictum, pro Iurisdictionis Domini que iuribus, in qui-
 bus nihil habet. Carolus Loysacius in illo luculento Tractatu, quem nuper de
 officijs dominijque edidit. *lib. 2. de offic. cap. 1. num. 30. & sequentibus, & alibi
 passim.*

Secundum quæ dici potest illo respectu, etiam nunc officarios siue officia-
 les, iure quodam proprio Iurisdictionem exercere.

Sed Ius illud, officij ius est, non dominij, quasi propter proprietatem illam,
 quam in officio habere dicuntur, à dominio tamen penitus distinctum ac sepa-
 ratum.

Quod si Ius illud officij ad proprietatem ipsam dominiumue Iurisdictionis
 referas, ita vt dicere velis officarium, Iurisdictionem sibi habere exercereue
 proprietatis, dominijve iure, hoc sanè longè lateque erroneum fuerit. *Idem
 Loysacius eod. tract. de dominij cap. 4. n. 7. & n. 13.*

Ac, vt ista vltterius explicentur, notandi sunt diuersi Iurisdictionis gradus;
 Primo gradu stat existitque Iurisdictione illa suprema, vnita summæ illi potestati,
 in qua suprema status, siue Monarchici, siue Aristocratici, siue Democratici ma-
 iestas consistit, à qua Iurisdictione potestateque omnes alia Iurisdictiones potesta-
 tesque exeunt, vt radij à sole. *Car. Loysacius de dominij c. 2. n. 2. & seq. Carol. Molinæus.*

Ab eadem illa supremâ Iurisdictione, proximè profluunt illæ primariæ subalternae Iurisdictiones, quæ maioribus ditionibus territorijsque illustra illa excellæque feuda componunt compinguntque, vnicam illam supremam Iurisdictionem suscipientes, tanquam ab illa immediatè excerptæ, per vtilis dominij separationem, & in feudatarium Vasallumve transfusionem.

Tales sunt Imperij Principes, statusque illi, qui Principatus, Territoriaque sua immediatè ab Imperatore, sacroque Imperio habent ac tenent, nullis aliis intermediis Dominis interiectis. *Idem Loysacius eod. c. 1. n. 34. 35.*

Hi in suis Principatibus, territorijsque, alios inferiores, sibi que subiectos habent, etiam Iurisdictionum diuersarum Dominos, immo sub dignitatum Titulis Comitum, Baronum, Castellanos, in quos suæ Iurisdictionis partes altero inferiore gradu subfeudorum Iure transtulerunt.

Illi omnes vi suæ proprietatis, Dominijque sui Iure curias Iurisdictionales constitutas habent (vti ex vsu vbi que obseruato videre licet) in illisque officiales siue officarios, qui dominorum suorum respectiue proprietariam illam Iurisdictionem administrant, quisque relatiue proportionaliterque ad sui domini gradum, qualitatem, statumque, Princeps statusque supremus, vti vltimum supremumque Iurisdictionis gradum aut ressortum penes se proprietariè retinet, ita & consistorium suum habet supremum, quod & de suo corpore esse censetur, eiusque personam in suprema iudicatione representat.

Principes sub supremo Principe immediati sua habent subalterna consilia.

Mediati Domini siue subuassalli suas curias inferiores, alijs superioribus subordinatas.

Existis non dixeris curias illas officariosque illas exercentes, Dominium Iurisdictionis habere, sed Iurisdictionem exequi, etsi officia sua sibi habeant propria.

Sic suprema consistoria, quæ in iudicando ipsum Principem supremum representant, non habent Iurisdictionis supremæ dominium, sed illam exercent.

Sic & Treuirensis Archiepiscopi, Archiepiscopatusve Temporale consistorium, non habet Iurisdictionis Archiepiscopalis proprietatem, sed eiusdem exercitium.

Dominium istud Iurisdictionis, vt residet in persona Domini, dicitur potestas in proprietate, siue proprietas potestatis, officium autem Iurisdictionis, prout Iurisdictionis est in officario, dicitur potestas in exercitio siue potestatis exercitium. *Idem Car. Loysacius tract. de Dominijs cap. 1. n. 24.*

Quæ vt essentiâ qualitate ac naturâ penitus separantur, ita & effectus plane diuersos producant.

Dominium producit Domino ius, officarios pro administrandâ suâ Iurisdictione constituendi, Iurisdictionis commoda, emolumenta mulctarum, confiscationum, bonorum vacantium & similia, percipiendi. *Idem Loysacius de Dominijs, c. 4. n. 13. & c. 12. per totum.*

Officialis autem officialem non constituit, sed tantum (in casibus) delegatum, emolumenta illa non percipit, sed pro opera stipendium, quod ipsi à Domino ex arbitrio statuitur. *Idem Loysacius ibid. & tractat. de offic. libr. 1. cap. 8. per totum.*

Multò minùs collectas in subditos indicit, quod & ipsum, supremi Imperij Maiestatisque ius est, imò priuatiue ad ipsos Iurisdictionales Dominos, nisi quatenus Imperij Principibus ab Imperatoribus olim concessum est, vel ab illis alio titulo aut ratione acquisitum.

Quæ cum ita sint, patet Archiepiscopum, dum se pro administranda Iurisdictione Imperatoris esse ordinarium Officialem, vicem gerentem, Præsidentem siue Vicarium asserit, eo ipso Principatum Dominatumque erga Maximinianos à se Archiepiscopatuque suo excludere.

Ac sanè, si Archiepiscopatu comprehensa fuisset Maximiniana Abbatia, si in illam, vt in Archiepiscopatu, Dominij iure Iurisdictionem habuisset Archiepiscopus, quid opus fuisset se Iurisdictionalem Vicarium officialemque constituere?

Archiepiscopus se Archiepiscopatus Principem Dominicalem, siue Dominum Iurisdictionalem esse præterdit, Monasterij Maximiniani autem Vicarium, Ergo hoc ab illo diuersum, hoc non de illo, neque sub illo.

Archiepiscopus, ait votum, est Vicarius Imperatoris quoad Maximinianos, addit, Et habet Imperatoris potestatem Iurisdictionemque in illos. Id, si ita est (quod tamen neque est) ergo idem consistorium cum Imperatore constituet, eius personam in iudicando, cognoscendo repræsentabit. Cap. non putamus de consuetud. in 6. Rosenthal de feudis, cap. 5. conc. 5. numer. 7. cum alijs, quos citat. & DD. passim.

Atqui Archiepiscopus, vt Archiepiscopus, siue Archiepiscopatus iure, idem consistorium cum Imperatore non constituit.

Ergo Maximinianorum status ab Archiepiscopatus statu alius, ac distinctus est, ille huic non subditus.

Ex hoc itaque, quod Archiepiscopus se pro Imperatoris Iurisdictionali Vicario, quoad Maximinianos iacet, consequens est eum fateri illos in Archiepiscopatus principatu non comprehendi, neque ipsi subdi.

Sequitur item Archiepiscopum, Dominij substantiam, nomen, emolumenta, in Maximinianos præterdere non posse.

Ac sanè si ipsos Archiepiscopi Vicarios, Officialesque, Iurisdictionalesque consiliarios in exemplum proponamus, vel ipse Archiepiscopus negotium hoc pro Maximinianis decisurus sit, quid enim, An concessurus est illos suos Officiales se dicere posse sui Principatus Iurisdictionales esse Dominos, illos Dominicalis suæ Iurisdictionis rem, nomen, fructus, commoda, prouentus posse usurpare?

Quid? An eisdem admittet ius illud ad eò sublime, Dominicale, Regale, Vexigalia, contributiones, collectas subditis indicendi, vt illas ipsi sui Consiliarij Officiales sibi addicant, inferant? sub hoc exemplo Iudex sit vel ipse Archiepiscopus.

Imò & ipsum votum alibi istud ita dijudicat pag. 129. *vers. sed quia.* vbi formalibus verbis ponit contraria esse vicem gerere Imperatoris & rem possidere eaque vti.

Art. 7. Hallucinationes votatoris miræ circa eadem Iurisdictionalia Dominia Officiaque indicantur.

CÆterum in quas tricas confusionesque sese Votator circa illa miserè implicet, operæ pretium fuerit ad dijudicandum illius auctoritatem hinc expendere.

Primò itaque asserit Imperij Principes, Duces, Comites, esse Officiarios Præsidesque.

Deinde per rationes quas subnectit, effectu constituit illos pro simplicibus delegatis, qui proprio iure nihil faciunt, sed omnia alieno.

Postea

Postea illos Dominos facit, & tamen ex eo quod Domini sint, infert eos Officiarios esse, atque etiam omnia alieno nomine facere.

Sed verba audiamus.

Quando, inquit votum, Duces, Comites, Barones recognoscant alium superiorem, tunc sunt loco Præsidis.

Addit, *Et sic alieno nomine Ducatus, Comitatus tenetur, Imperatoris scilicet, quidquidem eiusmodi Principes possunt, faciunt autoritate Principis, qui illis hanc potestatem concessit.*

Confirmat his verbis: *Et quod Præses, nomine & vice Principis omnia (nota vocem) faciat & eius vice fungatur, est text. in l. sed licet. ff. de offic. Præsidis. hæc votum, num. 115. & seqq.*

Vnde primò, Imperii Principatus, feuda, Regalia, dignitates, Iurisdictiones, ad personalia officia, gubernationes, rectiones redigit; Annuitis Imperii Principes?

Hic, si illi creditis, utilis vestri Domini iure nihil, sed omnia, officiorum iure in ditionibus, Principatibusve vestris peragatis; immò & omnia nomine, autoritate, vice ac iure alterius, vestro nihil, nihil inquam vestro, non enim omnia essent alieno, si aliquid vestro.

Ergo (quod est consequens) simplices este delegati. *Jacob. Menoch. de arbit. iudic. lib. 1. quest. 12. n. 4. & de præsumpt. lib. 2. præf. 16 n. 4. 5. 6. 7. & 28. 31. l. etsi prætor. 3. ff. de offic. eius cui mandat est Iurisdictione. l. solet. ff. de iurisd. ipsum votum loco iam iam recitando.*

Sed paulò post aliud in voto recinitur, quod adverte, ita habet n. 120.

Ordinarius eiusmodi (de Officiario Præside vel vicem gerente loquens) habet propriam Iurisdictionem, & iure suo (etiamsi ab alio concessam) eam exequitur, cum delegatus nihil habeat proprij, hæc votum.

Hoc itaque in loco Officiarius habet propriam Iurisdictionem, quam proprio iure exequitur.

Illic, vel ipsi Domini, Principes, Duces, Comites omnia alieno nomine, iure, ac autoritate gerunt.

Immò omnia gerunt alieno nomine ob id ipsum, quia sunt Officiarii, quia sunt Præsides, si voto credimus: quamvis & si eidem credimus, Præsides, Officiarii proprio nomine Iurisdictionem gerunt.

Vide iterum reuolutionem, *Omnes Ducatus, (eius verba iterum ponimus) Comitatus & alia membra Imperij quoad utile Dominium sunt Principum, Comitum & Vasallorum. n. 113.*

Apertum sanè axioma, ex quo deducatur, Duces, Comites, fundatarios, omnia alieno nomine agere, exercere, exequi, atque etiam esse Præsides, veteris qualitatis, *sub Rubricâ de offic. Præs. comprehensæ, quorum tempore nec adhuc ipsum nomen feudi, feudatarij, Vasalli, non solum in aures, sed neque in mentem hominum venerat.*

Art. 8. Archiepiscopum nec Iurisdictionale Officium habere in Abbatem, neque concessionem illum infeudandi aliud, quam simplex mandatum importare.

ISTA de illis Officialibus, siue Officiarijs, aut Vicarijs, qui circa Iurisdictionis administrationem versantur dicta sint, qualem esse, excludit, esse Iurisdictionis Dominum.

Sed

Sed neque Iurisdictionis exercitium habuisse vnquam Archiepiscopos, officij iure, magis probare possis, quàm dominium siue vtile, siue directum.

Ac sanè vnde illam istius facti probationem elicias?

Immò in contrarium, quod officium simile Iurisdictionale nunquam habuerint Archiepiscopi verificatur per omnes illas rationes, documentaque hactenus deducta, quæ omnia, vt ad rejiciendum prætesum Archiepiscopale dominium, ita & ad refutandum Iurisdictionale Officium militant.

Vsus officij nullus, nulla vnquam cognitio, iudicatio, mandatorum edictio, executioque nulla, denique officiarj iudicialis nulla functio.

Dices, forsan ex concessâ inuestiendi facultate nouum aliquem similem Vicariatum, Iurisdictionisue officium constitutum esse, quod & votum comminisci videtur.

Verum constitui nec potuisse, nec posse tale officium contra Maximinianorum ius statumque, satis abundeque supra ostensum est, vteriusque infra ostendetur.

Sed neque de facto constitutum esse ex istis, quæ etiam supradicta fuerunt, colligitur, cum nihil aliud concessum sit, quam facultas inuestituras renouandi Imperatoris Imperijque nomine, idque omnium Iuribus libertatibusque saluis.

Quæ concessio, ne quidem officij titulum qualitatemque quoad istam eundem actum continet, sed in simplici ministerio facti pro Imperatore Imperioque gerendi consistit.

Ipsa prima facies textus literarum Imperialium ad Ottonem Abbatem, quæ eiusdem Imperatoris Diploma explicant, ac secundum quas factum regulari debet, quas habes N. 51. illud omnium oculis ingerit.

Indicat Imperator per illas, se permisisse & mandasse Ioanni Archiepiscopo & suis successoribus Archiepiscopis, vt Imperatoris mandantis & suorum successorum in Regno, atque ipsius Imperij nomine & à parte ipsorum, Abbatem & eius successores Abbates, de Abbatia Regalibus, feudis & temporalibus, quæ à sacro Imperio mouent ac tenentur, inuestiat.

Iubet vt Abbas Archiepiscopum accedat, & ab ipso eadem Regalia, feuda & temporalia ex parte Imperatoris ac sacri Imperij, in debitâ formâ accipiat, & illi in Imperatoris mandantis ac suorum Successorum nomine ac loco consuetum debitum & Iuramentum præstet, vti & Abbatis Successores præstare tenebuntur.

Quid clarius, quàm per illa nihil aliud constitui, quàm mandatum de inuestiturarum renouatione impertienda, illo modo quo de iure fit, vt per Procuratores siue mandatarios inuestituræ renouentur, factæque per illos, factæ esse censentur per ipsosmet Dominos?

Cauillis sanè aut ambagibus nullus potest esse locus, neque hæsitatio ingeri, vlli ingenio vel simplicis ac communis sensus lumine prædito, quidquid in vanum trahatur, vellicetur, torqueatur textus.

Sed *vtum ipse, vel alius pro te inuestituram faciat vel suscipiat, nihil interesse putamus: potest enim hoc negotium, & per procuratorem ab vtraque parte expediri, inquit textus in c. inuestitura. §. sed etiam tit. per quos fiat inuestit. in vsib. feud.*

Notanda verba, *vtum ipse, vel alius pro te, item per Procuratorem*, ita vt alius qui pro te facit, nihil sui, sed tu ipse tuum facere censearis, item quod pro alio facere & procuratorem esse in danda vel renouanda inuestitura pro synonymis habeantur.

Deinde

Deinde in quæstione illa iuris communis, quæ in casibus Iurisdictionalibus mouetur: An censeatur concessa esse Iurisdicção ordinaria vel delegata, signum præcipuum est, non ordinariam, sed delegatam esse datam, si mandantis nomine aut autoritate exequi demandetur, vt paulò antè probatum est. *Iacob. Menoch. de Arbit. Iudic. lib. 1. quæst. 12. n. 4. & de præsumptionibus lib. 2. præf. 16. nu. 4. 5. 6. 7. & 28. 31.*

Sed &, quod magis est, ipsum hoc infeudandi negotium non est subiectum aptum ad delegationem propriè sumptam, quæ circa publica versatur, sed præcisè conuenit Procuratoris functioni, quæ ad priuata applicatur, infeudandi enim factum non publicum est, sed priuatum, cum nihil aliud sit quam possessionis confirmatio ad Vassallorum Dominorumque mutationem ex particulari contractu feudi descendens, quod & priuatim, & per Procuratores priuatos peragi solitum est, vti & homagium siue fides, itidem priuatim iudicialiterque per Procuratores priuatos vicissim recipi. *Cap. Inuestituram. §. Sed vtrum ipse, tit. Per quos fiat inuestit. in fin. & cap. Vtrum. tit. quid præcedere debeat, & passim in vsib. feud.*

Officij functio publica est, inquit Car. Loysacius *lib. de dominijs cap. 1. nu. 75.* Feudi autem priuata, scilicet in bellis Domino assistendi, in cuius rei signum, officij iuramentum publicè præstatur, feudi autem fides priuatim redditur, atque etiam officij merces passim consistit in stipendijs è publico percipiendis, feudatarij autem merces in Rebus soli, quibus per suas proprias manus fruitur.

Deinde libro de Offic. 4. cap. 5. n. 39. ita habet: *Officiarius officium peragit pro se ac suo nomine, quasi sui officij proprietarius, delegatus autem illud exequitur vice ac nomine sui delegantis, quemadmodam Procurator sui Magistri nomine administrat: nam in summa id, quod est Procurator in facto priuato, hoc ipsum est delegatus in facto publico, hæc ille.*

At (obijcies ex voto) munus illud infeudandi datur in perpetuum successoribus Archiepiscopis, pro successoribus item Imperatoribus.

Vt sic datum sit (& quid, & quomodo datum sit, ex litteris ad Ottonem Abbatem scriptis dignosce) non ideò minùs consistet illa datio in mandati mandatarijue conditione, naturâ & munere.

Non enim est incompatible mandatum etiam pro Successoribus dari aut in Successores transire, remanente nihilominus simplicis mandati aut delegationis substantiâ.

Nam, exempli causa, cum alicui delegatio facta est sub nomine dignitatis, tunc in Successorem transit, & tamen non minùs est delegatio etiam ad nutum reuocabilis, in qua nihil iuris proprij habet delegatus. *Iacob. Menoch. de arbit. iud. quæst. 68. n. 21. in authent. vt nulli Iudic. & §. hoc iubemus.* Exercitium meri Imperij durat in Successorem Iudicem, etsi merum Imperium rescripto delegatum seu commissum erat, neque enim olim iure Magistratus competebat, sed tantum per demandationem siue delegationem. *l. i. ff. de Offic. eius cui mandat. est Iuris.*

Quod autem etiam pro Successoribus dari possit concessio, quæ nihilominus sit reuocabilis, ostendit Cap. Si gratiosè, de rescript. in 6. his verbis: *Secus autem, si vsque ad Apostolica sedis beneplacitum gratia concedatur prædicta: tunc enim, quia sedes ipsa non morietur, durabit perpetuo, nisi à Successoribus fuerit reuocata.*

Iudices à Præsede dati solent etiam in temporibus Successorum eius durare, ait Lex, Venditor 49. in fine. ff. de Iudicijs.

Cùm Lex simpliciter constituit aliquem Iudicem, & dubitatur, quam Iurisdictionis speciem tribuerit: an scilicet ordinariam vel delegatam, tunc quidem resoluitur à Doctoribus censi constitutam esse ordinariam Iurisdictionem, si in perpetuum sit. *Iacob. Menoch d. præf. 16. n. 14.*

Sed hîc non versamur in casu illo, quo Iudex simpliciter constitutus sit, aut Iurisdictionis aliqua simpliciter concessa, sed in illo, quo non Iurisdictionis, sed inuestiendi factum, non simpliciter, sed committentis nomine commissum est.

Quo sanè casu aliud planè resoluitur, vti videre est apud eundem Menoch. *ead. Præf. n. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 28. 29. 31. 32. & seqq. text. supr. à cit.*

Essentia contractus in suâ formâ consistit non in tempore, tempus non est modus faciendæ aut mutandæ obligationis; substantia rei attenditur, non circumstantiæ aut accidentia, cùm de illa apparet, ista non curantur. Substantia autem delegationis mandati Procuratorij consistit in agendo, faciendo, exequendo, nomine, iussu & autoritate delegantis, constituentis, mandantis, *l. 1. ff. de Procuratoribus, l. 1. l. 3. ff. de Offic. eius cui mandat. est iurisdic. l. non solum 39. §. qui alieno. l. qui proprio 46. l. is cuius 64. l. qui absentem 75. ff. de Procuratorib. & passim.*

Finem considerare oportet, non tempus, finis enim designat, qualis res censenda sit. *Gail. l. 2. obseru. 53. n. 7.*

Per clausulam de Successoribus effici potest, vt morte non finiatur istud mandatum, sed non ideo minus mandatum est.

Diuerſi alij casus existunt, quibus mandatum morte non finitur, sed ad Successores transit, quos casus vide latè congestos apud Cardin. Tuschum *verb. Mandatum con. 65.*

Dari procurator potest & in perpetuum, ait lex, & in perpetuum, 4. iuncta, *l. 1. in fine. ff. de procuratorib.*

Tandem, omnium instar fuerit ac sufficiet genuina agnitio & recognitio ipsorum Archiepiscoporum, quam præsertim perspice in actis Procuracionum ac inuestituræ à Ioanne Isenburgico Archiepiscopo, eodemque simul Abbatia Maximiniana Commendataria traditarum sub Numer. 56. & 57. in quibus videas passim eundem Archiepiscopum sese Commissarium pro inuestiando Abbate agnoscere ac nominare, siue, quod tanquam Commissarius Abbatem inuestiat Imperatoris seu Regis nomine & autoritate, de Iurisdictione, mero ac mixto Imperio Regalibus ac feudis, quæ ab Imperio Abbatem habere ac tenere asserit, Monasteriumque insigne S. R. Imperij membrum existere, item, quod fidem recipiat nomine & à parte, imò expressè ex mandato Imperatoris Maiestatis, item, quòd Abbas fidem seu Iuramentum præstet ac referat ad ipsam Imperatoriam Maiestatem Imperiumque, item quod ibidem notabilis sit expressa illa distinctio, quâ dicitur Abbas inuestiri, tanquam verus, naturalis, ordinarius & legitimus Dominus: Archiepiscopus autem inuestire, non tanquam Dominus, sed tanquam mandatarius ac Commissarius, nomine & ex parte Imperatoris; Quæ cum dilucidius ex ipso instrumentorum textu perspicui, quàm hîc referri queant, illuc consideraturum Lectorem remittimus.

Art. 9. Solum nudumq; inuestituras renouandi factum Archiepiscopo competere, amplius ostenditur.

SED age, præsupponamus contra, quod verum est, inuestiendi munus datum esse ad titulum officij, non per delegationem, siue mandatum aut Procuratorium, sed irreuocabiliter officij iure: quidnam erit Ius illud? nempe Ius officiumque erit inuestituras pro Imperatore ipsiusque nomine renouandi.

Quid in illo munere, in Archiepiscopi commodum comprehendi censeas?

An Iurisdictionem, merum mixtum Imperium, Ius, causas litelque iudicandi, cæteraque Iurisdictionis munia?

Sed inuestire, siue infæudationem aut inuestituram renouare ista minimè complectitur.

Inuestitura quid sit, norunt omnes. Inuestitura est possessionis traditio; altera proptia, cum corporaliter traditur possessio; altera abusiuæ, siue impropria, cum sine corporali apprehensione, per verba cum symbolo datur possessio.

Inuestitura quidem (inquit textus) propriè dicitur possessio, abusu autem modo dicitur inuestitura, quando hasta, vel aliud corporeum quidlibet porrigitur, à Domino feudi, se inuestituram facere, dicente. Cap. Inuestitura tit. quid sit inuestitura, in principio.

Idque cum primâ inuestiturâ traditur in noui feudi pactione, aut constitutione primæua.

Sed, cum iam feudum vetus est, & hætenus constitutum, traditumque, Infæudationes illæ aut inuestituræ quæ renouantur (vt hoc in casu) ne quidem possessionem tradunt, neque noui quidquam conferunt, sed tantum hætenus facta ac tradita confirmant, *Cap. Inuestit. in princip. tit per quos fiat inuestit. & ibi Gothof.*

Quæ renouatio ac confirmatio nec recusari potest, sed est in obligatione præcisâ ex vi contractus feudalis à principio initi.

Itaque inuestituram renouet Archiepiscopus, feudorum possessionem confirmet, ac quod subsequens est, Iurisiurandi renouationem suscipiat, eaque omnia pro Imperatore Domino; istis peractis, mandato, adde & si vis, officio functus est, nihil superest quod faciat, in hoc vno consistat ac quiescat necesse est, nec ultra est, quod tentet.

Quid enim? An feudorum dominiorumque redditus, fructus, emolumenta, multas, simileque Iurisdictionalis dominij prouentus ex inuestitione illa Archiepiscopo attribuas?

Vnde istud? quo Iure illa ad mandatarium? addo, & si vis, Vicarium Officiumue ad inuestituras renouandas constitutum pertineat?

Immò, an ad ipsos omnimouæ Iurisdictionis Officiales pertinebant?

Quantò minus ergo collectas imperio præstandas inde Archiepiscopo in eiusque commodum transferes?

An enim mandatum, adde & Officium, de reuocandis inuestituris Imperatorio nomine illud complectitur?

An collectas collectandiue Ius pro ipso Archiepiscopo in Abbatem Abbatiamue?

An & ius in Abbatia subditos indicendarum contributionum Archiepiscopo Archiepiscopatu iure inferendarum?

Si cui est subditis suis, aut etiam cuius alteri, immo & euidam est suis Officialibus aut Curia, perpetuum mandatum det Archiepiscopus, ut Vasallis Archiepiscopalibus inuecturas renouet, aut etiam ex antiquo usu nonnulli illius officiales, aut Curia, habeant officij iure facultatem inuecturas Vasallis renouandi pro Archiepiscopo; an, si illa omnia in Vasallos Vasallorumque subditos sibi vindicet, mandatarius ille siue Procurator Officialis, aut Curia patietur illud, aut annuet Archiepiscopus?

Vt ista ad ipsam partem, eiusdemque quod in se statuit, iuris exempla ferunt ac urgent, rationemque habent iuris non solum positivi, sed & naturalis ac expressè diuini: ita & illis libenter vtimur, neque post eadem ob oculos posita alijs ratiocinationibus autoritatibusue rem stabilire opus esse censemus.

Neque est, cur obijciatur comparationem omnem esse odiosam, fauorabilis enim est illa, quæ iustitiæ seruit tam sancto fini. Ardua quidem est Archiepiscopatus Electoratusque eminentia, culmina sunt dignitatum, quæ suspicimus ac reueremur, sed nobis in dignitate comparatio non est, bene in ratione, quæ ubique, cuique vna, eadem, æqua, libera, licita, nec ab ullo agrè audienda.

Art. 10. Agnoscit voti auctor contradictionem, quam malè conatur declinare.

AD istam lucem cogitur ipse voti auctor oculos aperire, istis violentis rationibus manus dare, etsi sese miserè inuoluere ac intricare malit, quam propositum, quod malè assumpsit deserere, itaque rotundè agnoscit contradictionem implicare, Dominum esse, & alterius nomine infeudare.

Alioquin (inquit in §. nec hoc ei. pag. 102. de conciliandis Maximiliani I. circa infeudationem rescriptis loquens) *quis tam sit lippis oculis, qui non videat, si aliter capi debeant, apertè hæc verba sibi contrariari?*

Deinde & alibi addit in §. quia ergo. pag. 106. in hæc verba: *Quia ergo Imperatores: Maximilianus & Carolus, vno eodemque volumine, hoc ius inuectendi, cum alijs iuribus Archiepiscopo dederunt, in quo & vna, antiqua priuilegia omnia & singula non solum confirmarunt, sed de verbo ad verbum se nouo dant, certè non est dubium, nisi hæc distinctione hæc saluentur, quin contraria sint, &c.*

Itaque vel voto iudice contradictorium est Archiepiscopum Imperatoris nomine infeudare, & Archiepiscopum eorum, quæ sic infeudat, dominium habere.

Quam contradictionem vt conciliet, commenta ista inducit, Dominiorum vtilium, Vicariatuum, officiorum in ente rationis, quæ nec inducere potest, quin in eandem contradictionem, quam vitare contendit, incurrat, ita vt incidat in Scyllam cupiens vitare Charybdim.

Dominium (ait) *utile affingere oportet Archiepiscopis, ne censeantur Imperatores sibi contradixisse, qui concedentes Archiepiscopis infeudandi facultatem Imperatorum nomine, simul confirmarunt Archiepiscopis sua priuilegia præcedentia: quæ contradictionem vitare oportet omni interpretatione.*

At, cur sic validiùs non retorqueas, contradictionem vitare oportet omni interpretatione, itaque Dominium utile affingi non potest Archiepiscopis, ne censeantur illi sibi ipsi contradicere, qui ex eo ipso quod facultatem infeudan-

di Imperatorum nomine impetrârunt Dominium nullum se habere testati sunt?

In concessionibus contrarietatem euitare oportet, Ergo Imperatores dum concesserunt infeudare suo nomine, Dominij ius Archiepiscopo non agnouerunt, ne contraria dixisse censeantur.

Contradictionem euitare oportet, Ergo per Maximiliani I. Diploma nullum Archiepiscopo proprietatis ius datum aut confirmatum est, ne tot Principum concessionibus, titulis, contractibus, Rebus ipsis iudicatis, Maximinianorum ius asserentibus, Imperatorem contradixisse dicamus, immò ne sibi ipse idem Maximilianus contradixerit, qui eadem Maximinianorum iura ipsemet confirmauit, & innouauit, de Procerum consilio, ex certâ scientiâ & plenitudine potestatis, & quidem Treuiris, præsentem indubiè Archiepiscopo, & visis ac consideratis ipsis Maximinianis tot præclaris Diplomatus, Originalibus. lege Diploma eius sub N. 61.

Contradicens sibi ipsi pars, non est audienda; contraria dicit ac allegat Archiepiscopus; ergo non est audiendus.

Dicit enim se esse Dominum, & tamen infeudare alieno nomine, quod ipso voto teste contradictorium est.

Si error contigit in concessione ad partis narrationem aut postulationem facta, cur illum imputes concedenti, ac non narranti, postulanti ac impetranti, qui per subreptionem, palliationem, & obscuritatem concedentem circumuenit?

Cur non existimas contra talem impetrantem interpretationem faciendam, præsertim vt non lædatur ius Tertij, quin & impetrationem sibi ipsi contrariam, vti & cætera instrumenta sibi contraria ex seipsis cotruere ac per ipsam contrarietatem destrui?

Cur non & dicis, si Dominij aliquod ius, ista Archiepiscopi impetratio in Maximinianos complecteretur, ius tertij læderet, itaque censendum non completi.

Ac sanè, si alteri parti alteram aurem referues, & æqua manu libres bilancem, mentem considerationemque ad Maximinianos, eorumque ius rationesque reflectendo, animaduertes commodam interpretationem ex Diplomatus illis Maximiliani I. Vndequaque pro Maximinianis hauriri, facilem, iuri conformem, non contortam, non violentam, non Imperatoribus, sed Archiepiscopis contradicentem.

Dic age, vbi vel verbo de proprietate Abbatiae S. Maximini in Diplomatus Maximiliani I. habetur mentio? ne umbram in eis reperies.

Bina libello inseruntur eiusdem Maximiliani Diplomata, Caroli V. nullum, etsi de eiusdem Imperatoris quodam Diplomate mentio fiat in libello; sed maluit scriptor non edere, itaque quid utilitatis in illo inesse possit, vel ex hoc ipso collige, ac cum nec illud, nec alia cernantur, non est cur hæreamus in non entis nullis qualitatibus.

Primum itaque Maximiliani I. Diploma, quale in libello inscriptum est (neque enim ita inscriptum omnimodè conuenit istis, quæ in voto de eodem referuntur, in §. puto verba concessionis &c.) inter cætera Imperatori ab Archiepiscopo suggesta ac enarrata, confirmat etiam Archiepiscopo Aduocatas Monasteriorum, Prumiensis & S. Maximini.

De iure autem inuestiendi Abbatem S. Maximini nihil continet, sed tantum de inuestiendis Abbatibus Monasteriorum, Prumiensis & Epternacensis

loquitur, vt patet ex textu.

Confirmat autem prætenfam Aduocariam, de proprietate nihil dicit.

Altèrum vero eiusdem Imperatoris Maximilianì I. Diploma aliquot hebdomadum interuallo à primi impetratione distans, confirmatorium itidem est prætenfarum rerum Archiepiscopalium, illas vti & primum enumerat, de Aduocatia tamen Maximiniana mentionem nullam facit, Comitatus, districtus, Territoria, Oppida, Dominia, Castra, Villas Ecclesiæ Treuirensis, quæ Ioannes Archiepiscopus habet ac possidet, confirmat. interseritur hæc additio, *Iura, Regalia & feuda Abbati pro tempore Monasterij S. Maximini deinceps perpetuò conferendi. Subiungitur, Nec non Castra Droneck, Marchaque, de Talsanck, quod Castrum cum Marcha olim Syluestres Comites tenuerunt, ac modo Rheni Comes ab Ecclesia Treuirensi tenet vltèrius in feudum.* Adduntur immediata hæc verba: *Cum omnibus & singulis huiusmodi Comitatum, Dominiorum, omniumque & singulorum præmissorum districtibus &c.* Denique concludit hæc clausula, *nostris tamen & sacri Imperij ac aliorum quorumcunque iuribus & libertatibus in præmissis semper saluis.*

Dic age, ostendas hîc, vel hilum de Abbatia Dominio vel proprietate, de Maximinianorum lure libertateque ablatum esse, quibus omnia iura, libertasque, vti & aliorum quorumcunque expressa clausula, reseruata conseruataque sunt?

Confirmat, inquit votum, antiqua Archiepiscopi iura ac Priuilegia, atqui ista priuilegia probant Archiepiscopi in Abbatiam Dominium, ergo confirmat Archiepiscopi Dominium.

Cur non sic subsumas? Atqui antiqua ista priuilegia non probant Archiepiscopi in Abbatiam Dominium (testantur omnia in eam rem hæctenus deducta) Ergo non confirmat Archiepiscopi Dominium.

Quam res longè est petita; quantus circuitus, quæ vis illata!

Ecce Diploma istud (vt ad oculum patet) simplex est confirmatio turium ac priuilegiorum Archiepiscopalium, quæ in sua Ecclesia habet, eaque generalis, ac in forma ordinaria.

In illa votatori probum ac iustum videtur comminisci Dominiorum Maximinianorum donationes, assertiones, dispositiones (quæ nullibi, nisi in eius cerebro extant) in hoc vnice, vt emungere queat contradictionem aliquam contra ipsum Archiepiscopi proprium factum, res planè ingenio eius digna illique multo vsui.

Sed finge audacter, trahere, vellica, fac dixerit expressè Archiepiscopus proprietatem, Dominium, Iurisdictionem, ac quidquid voles, se habere istius Abbatia, Imperator etiam ad illam enarrationem illa omnia expressè confirmarit, quid tu tibi inde vis? nempe contrarietatem, & illam habeas, vti & erit quoad Archiepiscopum narrantem, & se dominum simul, ac inuestire non posse asserentem, sed quoad Imperatorem concedentem, haud dixeris, confirmat ille conditionaliter sub his conditionibus. Si illa habet ac possidet, si ius libertasque alterius non læditur, si supplicatio vera est. Itaque cum deficientibus conditionibus deficiat & dispositio, consequens est nullam existere Confirmationem, quæ facultati infeudandi quoad Imperatorem obstat.

Ista dicta sint, sub illa hypothesi (si expressè Imperator confirmasset Archiepiscopo aliquam proprietatem) à quo tamen tantum abest, quantum oriens ab occidente.

Sed operæ pretium fuerit etiam expendere alias torsiones, quas Votator

textui apertè infert. Hanc clausulam, *cum omnibus & singulis huiusmodi Comitatum districtibus &c.* refert ad facultatem inuestiendi de Regalibus feudisque Maximinianis, quod si ita est, referte debet cum iisdem qualitibus, eo modo scilicet, vt facultas sit inuestiendi de Regalibus cum omnibus districtibus aut dependentijs, ita vt tam districtus ac dependentiæ simul cum Principibus feudis Regalibusque Maximinianis Imperij Imperatorisque nomine infeudentur, & tamen somniat voti auctor, quod per illam relationem *cum omnibus &c.* alia noua facta sit dispositio accessoria, à Principali planè absõna, per quam districtus, dominia ac annexa omnia Abbatia Maximinianæ Archiepiscopo donata sint.

Sed & incongruenter eandem clausulam ad facultatem infeudandi Maximinianos applicat ac refert, cum ad Comitatus, districtus, dominia Treurenensis Ecclesiæ referatur, quemadmodum ipse textus, ordo & orationis constructio, verborum clausularumque significatio docent, & cuius legenti ad oculum patescit.

Vt redeamus & hunc articulum claudamus, ac simul vt rem ipsam, propositum item Archiepiscopi in illa infeudandi impetratione patefaciamus, vidit ille confirmationes istas prætenfæ proprietatis cassas, irritas ac inanes sibi esse, Statu Monasterij ab omnibus retro sæculis contrario, sibi resistente, alium aditum sibi meditatus est illâ nouâ viâ infeudandi inuestituræ renouandi, sed cum animaduerneret rem nouam esse ac insolitam, inuestituræque receptionem absque Maximinianorum interuentione factoque expediri non posse, quos utique præuidebat nunquam. pro iure suo, ab eo inuestituras recepturos, si illas suo nomine ac authoritate, ac tanquam de proprijs feudis, tradere attentaret, vt illis scrupulum illum occasionemque inuestituram recusandi tolleret, concessionem ab Imperatore accepit, qua declaratum est infeudationem istam de feudis Imperialibus, atque etiam nomine Imperatoris fieri, ex quo sanè nihil pristino rerum statui immutatum fuit, ipse Imperator ius proprium retinuit, Maximiniani item suum, Archiepiscopus sibi nihil addidit, nisi illud facti ministerium, quod inuestiendi præstatur; ex quo spes forsitan illi supererat sese in Monasterium istâ viâ sensim immittendi, ac paulatim & imperceptibiliter mutatis rebus introducendi, quemadmodum ipsa iuramenti mutatio postea subsecuta, & nunquam satis declamanda ac reprobanda testatur.

Ecce tibi explicationem in veritate in ipsis documentis, iure rationeque fundatissimam, candidam, simplicem, rectam, non Imperatoribus contradictoriam, sed Archiepiscopi cuerforiam.

Art. II. Exempla Prumiensis & Epternacensis Monasteriorum, votatori plus nocere, quam prodesse.

Aptum ad istam intentionem prodendam exemplum profert voti auctor, Prumiensis & Epternacensis Monasteriorum, ne minus idoneam à natura & effectu copulæ ratiocinationem, vnde argumentum à simili deducit ab illis ad Maximinianam Abbatiam.

Ex qua & istud assumemus, quod cum eadem Monasteria Prumiense & Epternacense Imperialia fuerint, nec Archiepiscopo Archiepiscopatu iue subiecta, ita neque fuerit Maximinianum.

Cæterum, quod ad Epternacense Monasterium attinet, nec adhuc hoc tempore Archiepiscoporum potestati in temporalibus subditum existit, quidquid ex prætenſis ſuis impetrationibus præ ſe ferant.

Prumiense autem, caſum ſanè tulit ſuo maximo malo, inter temporum conſuſionem, calamitateſque, aulae Archiepiscopi adiectum; in eaque quodammodo extinctum, magno religioſi ordinis detrimento, iure an iniuriâ, ſub iudice liſ hæreat; neque penitus in aliorum iura inquirendi curioſitas tangit Maximinianos, vti neque ſcriptor Diplomata circa eadem Monasteria edidit, audimus tamen prætenſiones in contrarium exiſtere, atque etiam perſecutiones, eſſi dormientes non tamen penitus extinctas, quas & ſuis temporibus excitari forſan contingeret.

Atque hoc pro ſuo iure dicere poſſunt Maximiniani: quòd ſi Archiepiſcopi circa idem Prumiense Monasterium alijs titulis rationibuſque nixi non ſint, quàm Diplomate Maximiliani I. in libello ſub Z. n. r. inſerto, aut ſimilibus; ſi que (quòd ipſum votum indicat) ſub prætextu inueſtiendi, nomine Imperatoris ingreſſum in illud arripuerint, nec rationes meliores obtendant, quàm illas quibus Maximinianam Abbatiam ambiunt ac infectantur, iuſtitiae, rationi æquitatiſque magis conſentaneum fore, ſi & à Prumiensi illo Monasterio penitus abſiſterent.

At quidquid ſit, iure meritoque talibus exemplis mouentur, mouenturque Maximiniani, vt ſerio ſibi inuigilent, ſe ſuaque acuratè tueantur, prouideantque, ne ſub talibus prætextibus intentio ſimilis in eorum libertatem, bona, fortunæ irrepât; in tempore occurrant, opponant, propulſent, in quo ſe, tam aperto iure, ratione ac iuſtitia nixos, Imperatorie potestatis ac æquitatis ſimul, ac ſui magni optimi Protectoris auxilium ſemper experturos, nec ab eiſdem vnquam deſerendos eſſe confidunt.

Art. 12. Leuis quædam voti obiectiuncula refellitur ac ſimul retorquetur.

VT voti auctor probet Archiepiſcopo plus conſeſſum eſſe, quàm inueſtiendi factum, ita obijcit, *ſi*, inquit, *Archiepiſcopus nihil aliud haberet niſi ius inueſtiendi, noceret ei hoc priuilegium Maximiliani I. & onus illi eſſet potiùs, quàm priuilegium, cum tamen pro beneficio, non pro onere hoc ei datum ſit. Atqui beneficia Principum latiffimè ſunt interpretanda in fauorem beneficiati, Ergo &c.*

At, nunquid vice verſa validius ſic rependamus? Si Archiepiſcopus aliud haberet, quàm ius inueſtiendi, noceret Maximinianiſ hoc priuilegium, cum tamen ei nocere non potuerit, neque pro onere hoc eiſ dari, vt à mandataro inueſtiantur, neque etiam de facto pro onere datum ſed pro beneficio, vt difficultatibus ſumptibuſque in Imperatoriam aulam pro renouandis inueſtituris excurrendi eximerentur, neque enim in fauorem procuratoris, ſed in fauorem inueſtitorum conceditur, vt per Procuratorem inueſtituram ſuſcipiant, Ergo ſi beneficia ſunt interpretanda in fauorem beneficiati, interpretanda eſt illa conſeſſio, vt Maximinianiſ non noceat.

Deinde, vbi verba clara ſunt, non eſt locus coniecturis: verba autem clara ſunt, quòd infeudandi factum ſolum demandatum ſit, fruſtra ergo ad coniecturas abis.

totius Germaniæ ac penè occidentis antiquissimum, multis Prælati in Sanctorum numerum relatis clarum, Imperatorum, Regum ac Principum fundatione, donationibus, tractatibus, sanctionibus, Authoritatibus stabilitum, proprio ac peculiari officii ac muneris titulo in Imperio insignitum, vt hætenus suis locis particularius deductum est.

Art. 3. Dum voti auctor aliud simile effugium molitur, in contradictiones impingit.

FAtetur auctor voti luce clarius constare Abbatiam Maximinianam privilegium habere, ne cui in perpetuum subit, nisi solis Imperatoribus & Regibus Romanis: ita enim loquitur: *Huic accedit, quod ex exemplis privilegiorum ab Abbate productorum, & ab Imperatoribus confirmatorum luce clarius constat datum Monasterio privilegium, ne cui in perpetuum subit, nisi solis Imperatoribus & Regibus Romanis hæc votum.*

Rês clara est, & patet dispositionis manifestæ sensus; & tamen euitabit voti auctor si possit lucis meridianæ diem, & subtili ingenio noctem soli offundet, passus hîc pressus est, vrget, effugiet tamen, hæc nempe orbita.

Non est, inquit, sub alterius potestate, qui est sub potestate Vicarij Imperatoris, qui ipsius est loco, ita vt Abbas dicere possit: sum sub Imperatore, sed Archiepiscopus est mihi locus eius; ingeniosa inuentio!

Itaque si potestas Vicarij non est alterius, quàm Imperatoris potestas, Ergo potestas Vicarij, non est Archiepiscopi potestas, quia Archiepiscopus alius est ab Imperatore.

Item si Monasterium subesset Archiepiscopo, vt Archiepiscopo, siue Archiepiscopatus Iuri, subesset alteri quàm Imperatori, Ergo non subest Archiepiscopo, cum subesse non possit alteri quàm Imperatori.

Item, Imperatoris Vicarius potestate (vt dicit votum) idem est quod Imperator, sed Archiepiscopus quàm Archiepiscopus non est idem potestate quod Imperator, Ergo Archiepiscopus quàm Archiepiscopus non est Imperatoris Vicarius: Itaque vt talis, non habet potestatem in Monasterium.

Quid cuniculos inuestigas? Quid te torques vellicando, trahendo, inferendo, conijciendo, diuinando? Quid de feudis, subfeudis, de dominijs vtilibus, de Vicariatibus, vicem gerentibus, præidentijs chimæras aut hippocentauros compingis? volita pro libitu per vacuum illud ac inane fictionum, teneris isto fune, per quem volens nolens retraheris ad hunc inuitabilem scopum, quod alterius potestati subdi non debeant, nec possint Maximiniani.

Ergo neque per Vicariatus officijue vllius impetrationem, neque per feudalis vllius Iuris translationem, neque per vllius Imperij Iurisdictionisue traditionem, neque vilo alio pacto, modo, aut medio effici potest, vt Archiepiscoporum potestati subiiciantur: cum, siue hoc, siue illo modo subiiciantur, verum esset quod alterius, quam Imperatorum potestati subderentur, contra eorum ius illud iustitiamque manifestam.

Ac sanè cum effugium illud in voto adinuentum perpendimus, admirari contingit, quid non in humanas mentes irrepit.

Voti propositum ac intentio est, in toto suo discursu tueri ac stabilire Maximinianos esse sub alio, quam Imperatore, nempe sub Ecclesia Archiepiscopoque Treuirensi, ad hoc, ecce medium; Non est, inquit, sub alterius quàm Imperatore

Sed & quamuis regulare sit (vt ipsis Alexandri verbis vtar) *Quod priuilegium Principis sit latissimè interpretandum, præsertim contra ipsum concedentem, non tamen debet taliter interpretari, quod recedatur à verbis ipsius priuilegij, aut quod per ipsum ledatur eius Tertij; imò verba ipsa, si opus est, impropriari debent, vt minus Tertius ledatur.* ita Alexand. lib. 7. cons. 215. n. 4. & DD. passim. Gothef. ad l. beneficium 3. ff. de constit. Princip. l. 2. §. si quis à principe. ff. ne quid in loco public.

Vnde sequitur, quòd cum interpretatio illa, quæ pro Archiepiscopis ingeritur, sit non solum extra, sed & contra priuilegij verba, Tertijque, maximam læsionem inferat, reijcienda planè sit ac refutanda.

Commodum vel onus habeant Archiepiscopi; de eo non inquirunt Maximiniani, neque est cur sint solliciti, isti illud voluerunt, quæsierunt, forsan non optimo fine, illud habeant, sed nullo Monasterij detrimento.

Neque de cætero nouum est, gratis multa suscipi, omne mandatum sui natura est gratuitum, & contra illius naturam, si commodum vel merces interueniat.

Sed & decorum est, ab Imperatoria Maiestate mandatum suscipere, exequi: honestum præcipuè quæritur à Viris illustribus, quod eo maius est, quò minus habet admixtum de vtili, illo potiri non minima merces est, & tamen adhuc illa merces recipitur, quæ ab Abbatibus pro infeudationis opera honorarij vice ministris rependitur, nempe --- flor. aurei, quod & ipsum aliquid est.

S. III. Ex alio præterea capite, scilicet quòd Maximiniana Abbatia sit Imperij insigne membrum, ac, quod illam talem esse asserant, tam Archiepiscopi, quàm voti auctor; probatur, quod eadem Abbatia sit Status Imperij per se consistens, non in Archiepiscopatu inuolutus, comprehensus aut confusus, neque consequenter Archiepiscopatu Archiepiscopove subditus, Quodque insulse voti auctor de mediato aut subalterno Imperij membro comminiscatur.

Insigne est Imperij membrum Abbatia Maximiniana: ita testantur Imperatorum Diplomata, ipsi Archiepiscopi agnoscunt, ipse etiam voti auctor.

Art. 1. Ex ratione Membri Imperij ostenditur, quòd Abbatia S. Maximini malè dicatur alteri statui subesse.

Quid sit Imperium, nomen istud iuris excelsum, vti & quilibet alius supremus status, nòrunt omnes, atq; adeò quid sit esse eiusdem Imperij membrum, siue esse partem statum illum Imperij integram, aut de eodem statu participantem. Dubio procul agnosces membrum id esse quod per se, ac ex se suisque quodammodo ac proprijs neruis & articulis ad Imperii Corporis compositionem concurrat, & sese quodammodo confert.

Esto, inquit votum, at manere potest insigne Imperij membrum habens tamen officarium, Præsidem, Vicarium perpetuum.

Exempla profert, imò (ait) *Archiepiscopus Treuirensis aut Coloniensis, nonne membra Imperij sunt? Et tamen habent suos Principes, qui loco Præsidis, ut dixi, sunt, quibus loco Principis paretur.*

Bene est, quod de Archiepiscopi Præsidentia ais, illud est, quod dudum audire optârunt Treuirenses ciues. Istud per transennam.

Addit & illud exemplum in hæc verba, *Quid ergo dicemas de Hagenoâ Landte; vogtey.*

Subiungit, *idem de Prumiensi & Epternacensi Monasterijs?*

Rectè; & tibi acclamamus, immò & superaddimus non esse vllum Imperij membrum, quod non habeat suum, aut Præsidentem, aut Principem; Bohemia Regnum suum Regem habet, Saxonie Ducatus suum Ducem, Brandenburgensis Marchionatus suum Marchionem, Moguntinensis Archiepiscopus suum Archiepiscopum, Spirensis Episcopus suum Episcopum; Abbatia; Fuldenfis, Siburgensis & Imperiales alia suum Abbatem; Vrbes denique quauis Imperiales, aut Consules, aut alios Officiarios.

Subnectimus; & ipsa S. Maximini, suum habet caput Abbatem.

Quid autem inde referes? hancne conclusionem: Ergo potest esse aliquod membrum Imperij, & tamen alteri membro subijci? Ergo potest Abbatia Maximiniana esse membrum Imperij, & tamen esse in ditione & subditiōe Archiepiscopatus siue Treuirensis membri?

Sed age: ex istis omnibus Imperij membris, quæ suos habent, aut Principes, aut Officiarios; nomina vel vnum, quod subit alteri membro, & tamen sit ac dicatur Imperij membrum?

Epternacense ac Prumiense allegabis; de istis paullum ante tetigimus, & vide, quo iure illa sint, aut habeas; sed hætenus cum Imperij erant membra, suberantne Archiepiscopatui Treuirensi? Et an erant membra ab vllō dependentia, nisi immediatè ab Imperio? Vis nunc illa esse suppressa? Vis eadem Archiepiscopatui esse vnita, annexa ac subiecta? simul & tollas immediationem necesse est, ac desinant esse Imperij membra, fiantque Archiepiscopatus pars & accessio.

Illud est, quod dicitur, quòd res vnita desinit esse, & transubstantiatur in naturam eius, cui vnitur, ideoque beneficium vnitum desinit mediante vnione esse beneficium, quod beneficium vnitum conuertitur in naturam eius, cui fit vnio & accrescit; Quòd vnio beneficij est extinctiua tituli, tollens omnia vincula sicut mors omnia soluens; Quòd vnitum beneficium post vnionem dicitur duntaxat prædium illius cui fit vnio, nec non efficitur seruus illius beneficij, cui vnitur. de quib. vide Hieron. Gonzalez *ad regul. 8. Cancellariæ gl. 5. § 7.*

Quod si dicas statuum vnionem non fieri, sed tantum eidem personæ duos status subijci: consequenter fatearis etiam necesse est alterum statum, alteri nõ subijci, vtrumq; sua iura, priuilegia & statuta retinere, alterum alterius onera non ferre. *Idem Gonzalez ead. gl. 5. § 7. n. 29. 112. 113. & seqq.*

Exemplum habes in ipso moderno Eminentissimo Treuirensi Archiepiscopo, qui Archiepiscopus est, & simul Spirensis Episcopus, vtrique ditioni præest, vtramque moderatur & tamen vtraque membrum remanet distinctum ac separatum Imperij, vtraque suas leges, statuta, priuilegia retinet, onera vnus non subeuntur ab alterâ.

Exemplum etiam visum fuit hætenus in hac ipsâ Maximinianâ Abbatia, cum Ioannes Isenburgicus simul & Archiepiscopus fuit, & Abbas per Commendâ.

Qui adeo sollicitè vtrumque statum distinctum habuit, vt seipsum tanquam

Abba

Abbatem, à seipſo tanquam Archiepiſcopo, diſtinctè per Procuratores à ſe conſtitutos de feudis Regalibuſque Maximiniani Imperatoris nomine inueſtiri curauerit, qua de re extant acta ſignata ſub Num. 56.

Ex quo probatur eorundem ſtatuum diſtinctio, ac quod alter in altero non comprehendatur aut ſubiiciatur, neque quod alter ſit alterius membrum vel prædium, ſed hoc non minus, quàm iſtud in ſua membri Imperialiſ natura, qualitate ac ſubſtantia conſiſtens.

*Art. 2. Figmentum votatoris de membris ſubalternis
exploditur.*

EX dictis pariter reſellitur illud, non minus inſipidè in eodem voto quaſitum eſtugium, quod quidem membrum Imperij ſit, ſed ſubalternum aut mediatum, ex quo in effectu ſequeretur, quemlibet Archiepiſcopatus ſubditum ac incolam, quodlibet caſtrum, prædium, curiam, villam, membrum eſſe Imperii, quo nihil dici poteſt inſultius.

Et abſonum eſt, non ſolum ab Imperii ſtylo, in quo ægrè reperies de mediatis, quod ais, membris, ſermonem vel ſcripturam exiſtere, aut ſubiectam aliquam alicuius ſtatus particulam nomine Imperii membri præſertim cum epitheto *Inſignis* appellari. Idque minus in Imperatorum Imperique conſtitutionibus, Diplomatiſ ac placitiſ, vel in Principum Imperii inter ſe tractatiſ aut negotiſ, quibus perſonarum ditionum, ordinumve ſtatuum, qualitatem, diſtinctionem indicare ac exprimere intendunt, in quibus ſanè, ſi vllibi, vſquam, verba iſta in propriiſſimo ſignificatu circumſpectè vſurpantur.

Sed & ab omni ratione ſiue naturali, ſiue Ciuili, aut politicâ id alienum eſt.

Si quidem, vt in naturali corpore, ita & in politico, non omniſ particula corporiſ dicitur membrum, ſed illud, per quod diuerſo & proprio officio corpus mouetur aut iuuatur, vt oculo ad viſum, pedibus ad progreſſum, auribus ad auditum, manibus ad palpatum, naribus ad odoratum, lingua ad ſermonem. *Didac. Couar. relect. Clement. ſi ſurioſus de homicid. part. 3. de delinquentibus ignoranter num. 8.*

Membrum corporiſ particula eſt, qua circumſcriptionem habet propriam, nec omnino alijs coniuncta eſt. *Idem ibid.*

Membra omnia diſtinctam operationem habent. *Ibid.*

Ideo non eſt membri abſciſſio, cum auricula abſcinditur, quia illa cartilago qua circa aurem eſt, dicitur potiùs ad ornatum & tutelam auris (qua membrum eſt) quàm ad particulare corporiſ obſequium pertinet. *Idem ibid.*

Pariterque, non eſt membri abſciſſio, cum digitus abſcinditur, quia digitus membrum non eſt, *ibid.* cum ijs, quos paſſim citat, Ariſtotele, Galenò, S. Paulo, Bart. Bald. *Idem ait Iulius Clar. ſentent. lib. 5. §. final. qua eſt. 69. verſicul. item quæro. Card. Tuſchus verb. membrum, concl. 185.*

Reſpice Diploma Maximiliani I. in libello inſertum lit. Z. n. 2. notatum, in illo non aliter vocatur Eccleſia Treuirenſiſ, quàm *inſigne Imperij membrum*, eodem modo, quo Maximinianum Monafterium nominatur.

Digniora quidem alia alijs ſunt, vt & in corpore humano, ſed tamen omnia ſunt membra ad compoſitionem Imperij per ſe ac proprio quodammodo, pondere & iure concurrentia.

Sed neque ignobile ſunt membrum, Maximiniani, nec fruſtra, *Inſignis*, epitheto decorantur, illuſtre ſanè eſt ac Venerandum in Imperio Cænobium,

totius Germaniæ ac penè occidentis antiquissimum, multis Prælati in Sanctorum numerum relatis clarum, Imperatorum, Regum ac Principum fundatione, donationibus, tractatibus, sanctionibus, Authoritatibus stabilitum, proprio ac peculiari officii ac muneris titulo in Imperio insignitum, vt hætenus suis locis particularius deductum est.

Art. 3. Dum voti auctor aliud simile effugium molitur, in contradictiones impingit.

FAtetur auctor voti luce clarius constare Abbatiam Maximinianam privilegium habere, ne cui in perpetuum subit, nisi solis Imperatoribus & Regibus Romanis: ita enim loquitur: *Huic accedit, quod ex exemplis privilegiorum ab Abbate productorum, & ab Imperatoribus confirmatorum luce clarius constat datum Monasterio privilegium, ne cui in perpetuum subit, nisi solis Imperatoribus & Regibus Romanis hæc votum.*

Rês clara est, & patet dispositionis manifestæ sensus; & tamen euitabit voti auctor si possit lucis meridianæ diem, & subtili ingenio noctem soli offundet, passus hîc pressus est, vrget, effugiet tamen, hæc nempe orbita.

Non est, inquit, sub alterius potestate, qui est sub potestate Vicarij Imperatoris, qui ipsius est loco, ita vt Abbas dicere possit: sum sub Imperatore, sed Archiepiscopus est mihi locus eius; ingeniosa inuentio!

Itaque si potestas Vicarij non est alterius, quàm Imperatoris potestas, Ergo potestas Vicarij, non est Archiepiscopi potestas, quia Archiepiscopus alius est ab Imperatore.

Item si Monasterium subesset Archiepiscopo, vt Archiepiscopo, siue Archiepiscopatus Iuri, subesset alteri quàm Imperatori, Ergo non subest Archiepiscopo, cum subesse non possit alteri quàm Imperatori.

Item, Imperatoris Vicarius potestate (vt dicit votum) idem est quod Imperator, sed Archiepiscopus quàm Archiepiscopus non est idem potestate quod Imperator, Ergo Archiepiscopus quàm Archiepiscopus non est Imperatoris Vicarius: Itaque vt talis, non habet potestatem in Monasterium.

Quid cuniculos inuestigas? Quid te torques vellicando, trahendo, inferendo, conijciendo, diuinando? Quid de feudis, subfeudis, de dominijs vtilibus, de Vicariatibus, vicem gerentibus, præidentijs chimæras aut hippocentauros compingis? volita pro libitu per vacuum illud ac inane fictionum, teneris isto fune, per quem volens nolens retraheris ad hunc inuitabilem scopum, quod alterius potestati subdi non debeant, nec possint Maximiniani.

Ergo neque per Vicariatus officijue vllius impetrationem, neque per feudalis vllius Iuris translationem, neque per vllius Imperij Iurisdictionisue traditionem, neque vilo alio pacto, modo, aut medio effici potest, vt Archiepiscoporum potestati subiiciantur: cum, siue hoc, siue illo modo subiiciantur, verum esset quod alterius, quam Imperatorum potestati subderentur, contra eorum ius illud iustitiamque manifestam.

Ac sanè cum effugium illud in voto adinuentum perpendimus, admirari contingit, quid non in humanas mentes irrepit.

Voti propositum ac intentio est, in toto suo discursu tueri ac stabilire Maximinianos esse sub alio, quam Imperatore, nempe sub Ecclesia Archiepiscopo-que Treuirensi, ad hoc, ecce medium; Non est, inquit, sub alterius quàm Impe-

ratoris potestate qui est sub potestate Vicarii Imperatoris: Atqui Archiepiscopus Vicarius est Imperatoris, Ergo dum sunt sub Archiepiscopo, non sunt sub alio quàm sub Imperatore, id est, sunt sub Archiepiscopo, & non sunt sub Archiepiscopo, sunt sub alio, etsi non sint sub alio.

Errores sunt, in quos nonnunquam labi contingit viros cæterùm graues ac doctos atque etiam bonos, vel ex illa ingenita sui propositi tuendi cupiditate, quæ cuncta mouet vt ad suum intentum pertingat, quæ & oculos mentemque remouet ab illis, quæ ex aduerso meliori solidiorique fundamento disceptarentur, vel ex ipsius naturæ humanæ conditione, subiectione ac infirmitate, de qua in seipso Vir quispiam inter nostri sæculi sapientes è primariis, *cum homo sim, ait, errare me scio non solum posse, sed & debere.*

Bonæ autem mentis est, indicatum errorem agnoscere ab agnitoque discedere, ac quod idem ille monet: *fateri bonum esse à veritate vinci.*

Præstaret id (confidimus) ipse voti auctor si superesset (nisi tu ille ipse fis scriptor, saltem in quibusdam si non in omnibus) ac quilibet sincerus lector ita censebit.

S. IV. Quod voti scriptor friuolè ac partialiter arguat Subreptionis priuilegia Maximiniana.

Priuilegia Maximinianorum luce clariora esse alibi asseruit votum, alibi subreptitia dicit, in hæc verba: *Itaque dicendum est Priuilegia Maximiniana subreptitia esse; rationem subiungit; Quia, inquit, Friderici Barbarosse priuilegium de Abbatis præsentia restatur, & ob id debuisset de eo protestari.*

Art. I. Ratio voti auctoris friuola ostenditur, & in Archiepiscopum retorquetur.

Potens fuerit præsentia istius præsentia vitium, si contagionem destructiuam in tot tantaque Diplomata longè anteriora ingerat.

Nunquid & illa præsentia testatio subreptitiam reddet Ottonis Magni anteriorem illam sententiam, quæ, causæ cognitione plane habitâ, ipso Archiepiscopo audito ac præsentem, pro Maximinianorum lure adeò solemniter lata fuit?

Et an Dagoberti Regis Decretum, tam seriâ inquisitione prolatum, totis sæculis Fridericianum illud antecedens?

Iudex haberi vult voti auctor, & se pro tali gerit: at mirum est, cum tam perspicaciter subreptionem videat ac notet erga Maximiniana Diplomata, ipse de Archiepiscopalis nihil.

Quamuis, qualia illa sint, in sub: & obreptionis puncto, cuius primo intuitu pateat ad oculos, & ex alibi dictis ac depositis facile dignoscitur.

Ac quantum ad præsentiam attinet, si illa ad subreptionem colligendam consideratione digna, quid dicit voti auctor circa illam eandem Ottonis M. sententiam, in qua Archiepiscopus non solum præsens, sed & tanquam pars condemnatus fuit, ac non solum de illâ protestatus non est, sed & à protestatione, immò ab omni contradictione, iure, ac iustitia exclusus fuit?

Deinde respice Diploma Numer. 26. notatum ab Imperatore Henrico IV.

ad ipsius Archiepiscopi Treurenensis instantiam Maximiniani concessum; ibi reperies Archiepiscopum non solum præsentem, ac non protestantem fuisse, sed & postulantem, siue intercedentem.

Considera etiam tot alia, agente vel præsentem Archiepiscopo, concessa, ut, quod est sub Num. 30.

Et cur non, & ob illam eandem causam Archiepiscopalem Impetrationum subreptionem arguis?

Art. 2. Quòd ineptè etiam inferat Abbatem Abbatia statui, Iuribusque renunciassè ob prætentam illam in Fridericiano præsentiam, quod & magis de Archiepiscopo dicere oporteret.

Sed & aliud subnectit votum; *At, inquit, ei priora priuilegia non videntur prodesse, quia renunciassè per hoc (per testationem scilicet de præsentia in Fridericiano) apparet.*

Valuerunt ergo priora priuilegia, sed Abbatis renunciatione ab illis deinceps excluditur Monasterium.

Renunciationem, & illa mediante, sublationem tantorum Monasterij iurium facillè inducis, quam pro Archiepiscopo tanta disputatione antea pernegasti.

Verbo isto multa deciduntur, quæ à bonis iudicijs nihilominus examinanda supersunt.

De Fridericiano illo Diplomate hætenus plus satis dicta sunt, uti & de prætenso illo Sigenero, non quidem Abbate vero, sed intruso ac supposito, immò neque idem Diploma signante, sed tantum inter cæteros ac alios multos ad actum indifferentes tanquam teste, numerato, quæ nec hîc repetam, videbit illa suo loco lector.

Sed ut istam quæstionem tangamus, an præsens iuri suo renuntiare censetur; hæc omnia, eaque sãt multa puncta introspicienda sunt.

An præsens & tacens consentire videatur?

An præsens, ut testis?

An non subsignans, neque vllum actum posituum faciens?

An in re ardua, magnique, immò maximi momenti ac præiudicij?

An expeditio impediri poterat per tacentem, nec ne?

Præsupposito, præsentiam introducere consensum ad actum, qui geritur, an iste inducat translationem siue donationem rei propriæ?

An rei alienæ?

Siue, An qui non habet potestatem alienandi, multò minus donandi, possit per confessionem tacitam, immò expressam, ac per quæcunque volueris, inducere præiudicium in re, de qua disponere non potest?

In specie; An Prælatus habens conuentum, siue Capitulum, possit per vllum actum alienare, donare, euertere iura (præsertim fundamentalia statumque radicalem concernentia) sui Monasterij?

Immo, An ipsum Monasterium ac Capitulum simul cum Abbate illud possint, absque causâ necessariâ, debitisque solemnitatibus?

Plurima illa sunt, quæ leuiter inferuntur ex nominatione Sigeneri inter testes simpliciter permixti.

Quæ illatio facili negotio refellitur, hisce, ad illas quæstiones, Responsionibus: nam quoad illam, An præsens censeatur fateri, vel negare, vel consentire? reperies passim ad eò obscuram, incertam ac perplexam esse inter Doctores, ut nescias quid ex eorum opinionibus resolvas, adeò ut fatendum sit, non posse de illa certam regulam in vniuersum constitui, præter fortè illam Iurisconsulti in l. qui tacet. 142. ff. de regulis iuris. *Qui tacet, non utique fatetur, sed tamen, verum est, eum non negare,* ita ut taciturnitas, neque confessio sit, neque negatio: sed quid medium inter vtramque, à quâ regulâ excipi debeant in particulari casus illi, de quibus per leges specialiter dispositum est, induci confessionem aut consensum, vel vice versa dissensum induci.

Atqui præsentem, tanquam testem consentite dispositioni, non est dispositum per leges, præsertim cum simpliciter narratur adfuisse ut testis, nullo actu positiuo ab illo præstito.

Immo in contrarium specialiter ac expressè disponitur, præsentem tanquam testem, & quod magis est, illâ qualitate signantem, siue dispositioni subscribentem non consentire, neque sibi præiudicare.

Adeò ut, cum casum hîc habeamus legis, specialem ac expressum, non inquirendum sit in quæstiones illas vagas ac generales, infinitis ambagibus, diuisionibus, subdiviisionibus, conditionibus subiectas.

Textus autem illius casus est specialis & expressus in l. Gaius Seius 39. ff. de pignorat. act. ibi, *Quæro an ex hoc, quod signauit, præiudicium aliquod sibi fecerit &c. Herennius Modestinus respondit contractui pignoris non obesse, quod debitor testamentum creditoris, in quo se emisse pignus expressit, signasse proponitur.*

Vbi Gothf. in gl. *Subscribens*, inquit, seu signans instrumentum vel testamentum ut testis, sibi non præiudicat; rationem iungit; *Quia non id signat quasi contrahens, aut, ut se contrahendo obliget, breuiter addit; Qui ut testis subscripsit, probare ea non intelligitur quibus subscripsit.*

Subscriptio, si est ad substantiam actus, præiudicat; si ad probationem, ut testis, secus. *Card. Tuschus verbo presentia, conclus. 603. n. 21.*

Ac sanè, notabile est, quod Abbas ille prætenso Sigenerus in illo prætenso Diplomate nominatur in qualitate testis, non in qualitate contrahentis.

Atque etiam enumeratur quodammodo in turba ac in medio tot aliorum, ad quos nihil ista res pertinebat; Vnde sequitur, quod in tali qualitate contrahentis non interfuerit actui, siue quod consensus eius dispositiuè adhibitus non fuerit.

Si enim taliter adhibitus fuisset eius consensus, quid impediuiser illud in Diplomate exprimere, eumque, tanquam partem renunciantem in dispositiuo actus inferere? Præsertim cum de eius, siue de Monasterij negotio, cui præesse debebat, ageretur, illudque bene exegisset grauitas negotij, speciali sanè notâ dignissimi.

Verisimile est tunc temporis prætenso illum Sigenerum inter cæteros generali negotiorum in Comitij expeditorum tractatione visum ac repertum, etiam inter alios Comitiorum confortes in hac expeditione ex stylo à Diplomatis expeditore, fuisse insertum.

Immo, quod magis est, cum inter præsentès nominetur, de eius autem consensu expresso nihil asseratur, tantum abest, ut pro consentiente, quin & imo pro dissentiente habendus sit, *Alexand. lib. 7. cons. 180. numer. 3. & 4.* cuius hæc sunt verba.

Quia, respondeo primo, quod in dictâ scripturâ non dicitur, quod dictus Nicolaus

tacet

tacuerit vel contradixerit, & sic ex Scriptura illa non probatur tacitus consensus, prætereaposito, quod etiam in scriptura contineretur, quod D. Nicolaus non contradixit, tamen non per hoc videtur tacitè consentire, quia in actibus extrajudicialibus tacens videtur contradicere, si tractatur de obligando eum ad aliquid præiudiciale. hæc Alexand. l. filius familias §. inuitus ff. de proc. l. qui vaf. §. vetare. & l. pen. ff. de fur. Innoc. Hostien. To. And. Archidias.

Vbi Carolus Molinæus in Annot. ad verbum, *Poteram*, dicit, quod neque isto casu, quando per dissentium posset impediri actus, fiat præiudicium tacendo. alleg. Bald. Fab. Matth. affliet.

Itaque ad nostrum casum, primò non habetur vllò in loco Diplomatis, quod Abbas Sigenerus tacuerit, & non contradixerit, non ergo probatur eius taciturnitas, atque adeò præter deficientiam iuris (etiam posito facto) deficit ipsa facti positio siue probatio, immo pro Maximinianis ipsa facti iurisque probatio in contrarium statuitur. Alexander sup. alleg. Ad cuius confirmationem non importunum fuerit hic advertere textum ab illo citatum. l. filius familias §. inuitus ff. de procurat. qui talis est: *Inuitum accipere debemus, non eum tantum, qui contradicit, verum eum quoque qui consensisse non probatur.* Vbi Gothefred. *Inuitus & pro non consentiente habetur qui tacet vbi de eo obligando agitur, & sic taciturnitas ad aliquem obligandum pro consensu non habetur.*

Præterea quomodo probatur, quod actum impendire potuerit Abbas? quod omni in casu necesse est potuisse fieri ad hoc, vt taciturnitas vllò modo præiudicet. DD. omnes.

Deinde in casu, quo cæteroquin tacens consentire censeretur, exceptio est, quando ageretur de magno, (& multò magis si de maximo) consentientis præiudicio. Card. Tuschus verb. *Præsentia*. con. 603. n. 46. alleg. Bart. in quæst. 7. verbo, *Solutio*, col. pen. verbo, *Circa Tertium vsque in fin.* Mascard. concl. 417. verbo. *consensus*, n. 15. & seq. verbo. *consensum præterea.*

Particularitèr, præsentia & patientia non inducit consensum, vt inducatur confessio dominij rei meæ esse alterius, quia etiam si esset confessio expressa ex certâ scientiâ factâ, potest reuocari à docto de errore, & rem aliter se habere, ergo multò magis si est tacita. Idem Tuschus, *ibidem numero 47.* Franc. Aret. eod. conf.

Item præsentia & patientia non potest inducere alienationem seu donationem rei eius, qui est præsens & patiens, quia concurrent duo specialia ex eodem fonte, quod est prohibitum, nempe taciturnitas operaretur confessionem seu consensum, confessio operaretur donationem, idem Tusc. ead. conc. 603. n. 49. alleg. Franc. Aret. conf. 14. n. 8. vers. *Secundò quia hic resultaret.*

Denique præsentia & patientia non inducit donationem rei illius, qui præsens est & patiens, quando de ea non potest disponere, prout de feudo, Emphiteusi, vel re prohibitâ alienari. Idem *ibid.* n. 48.

Prælati habens capitulum & Conuentum, prout Abbas, non potest non modo tacitè, sed neque expressè, transigere, donare, alienare, aut præiudicare Ecclesiæ. Tuschus verbo *Prælati*, concl. 500. n. 56.

Immò, neque potest fieri renunciatio à Capitulo, aut Monasterio, nisi sub sit causa, quæ requiritur in alienatione, quia renunciatio de facto, est alienatio. eod. verbo. *Prælati*, conclus. 160. n. 1. & 5.

Renunciatio iuris acquisiti dicitur quædam donatio vel saltem habet vim donationis. *Ibid.* n. 7.

At hic obiicitur Abbati concessum esse per Ottonis priuilegium de An-

no DCCCCXLVI posse subijci Monasterium alterius potestati: si illud placuerit Abbati, ad cuius rei probationem inseruntur in voto è Privilegio Ottonis extracta hæc verba: *Sed neque ullius prematur ordinationis potestate absque voluntate electi Abbatis.*

Ergo, inquit votum, inde apparet potuisse Abbates tradere se sub alicuius ordinariam potestatem. Item fatentur Luxemburgicam habere Aduocatiam, itaque derogatum his privilegijs. hæc votum.

Ad quæ respondetur, quod diuersa res sit in Aduocatia esse, & sub potestate esse. Aduocatia munus ac officium est defendendi, tuendi, ac protegendi, non potestati subijciendi, opprimendi, quæ in gratiam fauorèq; clientum dirigitur.

Ac quantum profuerit domui religiosæ, ac ipsius libertati conseruationiq; Luxemburgica illa protectio, euentus successusque rerum à multis retro sæculis docent.

Sed neque soli Abbati in illam consentire permissum fuit.

Nam in Ottonis II. Diplomate Num. 16. notato, quod de Anno DCCC LXXIV. etsi de minoribus illis Aduocatijs, siue particularium locorum defensoribus, aut aduocatis ad nutum reuocabilibus loquatur, tamen non permittitur Abbati vt solus, sed cum congregatione Capituli potestatem habeat eandem Aduocatas Monasterij sui, cui velut dandi, cuique velit tollendi. Vide Diploma, ac deinde diuersa alia postea subsecuta similia sub....

Quantum autem attinet ad locum illum ex Ottonis Diplomate decerptum, respondetur, quod nullum tale reperiatur datum Anno DCCCCXLVI. in quo verba allegata habeantur, neque etiam Scriptor tale quid producit, aut libello suo inseruit.

Exstat quidem apud nos autographum, quod exhibemus sub N 7. Ottonis M. datum anno DCCCCXL. quarto Regni eius, quod etiam in processu Spirensi sub tali dato per fiscum exhibitum fuit, in illo reperiuntur verba ea, quæ voti auctor profert, sed longe alio sensu, nimirum sub his terminis.

Fratres predicto degentes loco tanta religione dedito à nullâ vnquam, vim Dominationis patientur, personâ, sed neque ullius premantur ordinationis potestate vel famulatus, absque voluntate electi Abbatis, qui à reliquâ promoueaturs eiusdem Cœnobij congregatione secundum S. Benedicti regulam.

Ex quibus verbis colligitur & deprehenditur statim mala fides auctoris, qui verba illa ita detruncata & manca protulit, omittis antecedentibus; his nimirum: *Fratres à nullâ vnquam, vim Dominationis patientur, personâ.* Deinde loco, *premantur, dicit, prematur,* quasi de Monasterio sit sermo. Item omittit voces *illas, vel famulatus,* quæ maximè ad rei intelligentiam faciebant.

Nam inde liquet Ottonem magnum noluisse Religiosos seruitijs, angarijs, perangarijs, alijsque oneribus grauari, nisi Abbati id expedire iudicaretur, illisque annueret.

In quo ipso adhuc consensum & voluntatem Capituli non excludit, in alijs Diplomatebus ac à Iure, requisitam, taxatiua siquidem non subintelligitur in dispositione, præsertim, cum per illam subintellektionem induceretur interpretatio iuri contraria, *Card. Tusch. verb. Taxatiua conclus. 24. quo in loco n. 19. dicit specialiter ad hunc casum, Quod Abbas præsumatur omnia facere de consensu Capituli, nisi dicat per verbum restringens, se fecisse, Solum.*

Sed & vt possint ordinationes aliquæ executioni mandari cum Abbatis solius voluntate, non inde sequitur subiektionem absolutam & perpetuam Monasterij ab illo induci posse.

Scimus quot quantaque negotia, publica, extraordinaria, repentina, transitoria occurrant, militaria, ciuilia, vt his non preiudicetur Monasterium absque Abbatis permisso aut voluntate; An id erit, vt Abbas fundamentalem Monasterij statum, ipsius fundationes, Imperatorum, Regum, Principum sanctiones, res iudicatas, omnes denique Monasterij res, authoritates ac Iurisdictiones in perpetuum euertere possit?

Alia fundamenta, in tanto opere querat oportet Archiepiscopus ex suo proprio Iure stabilita, non ex Imaginarijs Abbatum donationibus.

Archiepiscopus semper omnibus conatibus contendit, vt Maximinianum Monasterium suae aulae annecteret: Maximiniani est contra nihil maioribus animis vnquam praestiterunt, quam vt suam libertatem vindicarent; quam in rem tot Imperatorum decreta, placita, res iudicatas, obtinuerunt, & ista omnia vnus praetensi Abbatis nominatio inter testes in actu, ex se inualido, euerteret?

Sanè si Abbas vltus in tale quid consensisset, non pro sanæ mentis, sed errante, ac à recta iudicij ratione deuiò, meritò haberetur, aut sanè pro rerum Monasterij prodigo, ipsi per talem profligationem nocendi, incapace.

Sed & praeterea, quod si generus ille non fuerit Abbas, ac qualiter Monasterium tunc ab Archiepiscopo turbatum, afflictum ac oppressum fuerit, ex his, quae alibi Sect. 5. & 6. latius deduximus, dignosci poterit.

Verùm neque nos hinc absque fortioribus contra Aduersarium in simili argumentis, paulò antè indicauimus Diploma Henrici IV. Imperatoris sub Nu. 26. in quo continetur, quod Archiepiscopus Treuirensis, nomine Eberardus, non solum praesens & consentiens fuerit Confirmationi Priuilegiorum Maximiniani Cœnobij, statuente vt illud sub Imperatorum iure, mundiburdio & defensione consistat, nec alteri sedi, aut Ecclesiae, excepto Regali potestati successorumque Imperatorum aut Regum, famulum aut appendix vel beneficium subiaceat.

Immo & quod illius confirmationis petitor, intercessorque, cum alijs Archiepiscopis, Episcopisque ipse Treuirensis extiterit, his Diplomatis verbis: *Ob interuentum dilectissimi nobis Adelberti Hamnaburgensis Archiepiscopi, nec non & Annonis Coloniensis Archiepiscopi, & Eberardi Treuirensis Archiepiscopi &c.*

Quid ad hoc? An non vel voto ipso iudice validius inde argumentanda inferendaque fuerit Archiepiscopi renunciatio, quam per simplicem Abbatis inter testes nominationem?

Hic enim interuenit actus positivus ad ipsam actus substantiam, qui sanè cōsensum inducit, praedicitque etiam in praedicalibus. *Card. Tusch verb. Praesentia, concl. 603. n. 18. & 19.* Consilium siquidè & collaudatio cū praesentia, sunt actus positivi, qui inducunt consensum. *Idè ib. n. 30. alleg. Tiraq. de retrac. Gentil. § 1. gl. 9. n. 157.* Item, sollicitans causam vel negotium, cui fuit praesens, dicitur actum positivum fecisse, vt sibi praedicit. *Idem Tusch. ibid. n. 31. alleg. Tiraq. de Legib. connubialibus §. Expers glos. 7. n. 29. in fine.*

Deinde quid de tot alijs Archiepiscoporum confessionibus, quae per alia documenta supra edita patefcunt, dicendum fuerit?

Praetereo hinc caetera, ne dicta repetam, sed vnum illud quo nuper denuo confessi sunt, Archiepiscopi, expressa scriptura, *Membrum esse Insigne Imperij, feudale esse Imperatoria, in feudare se nomine auctoritateque Imperatorum*, si de confessione aut consensu tractandum sit, ad effectum renunciationis, an non habendum fuerit non solum pro tacita, sed pro expressa renunciatione?

Cur & haec non dicta, non tacta in voto?

Art. 4. Diuersi alij Errores, Incongruentiæ & contradictiones indicantur.

A Libi passim in similes incidit Errores. Iam expressimus refutauimusque illos, vbi infert Abbatem se submisisse omnimodæ Iurisdictioni Archiepiscopi officij iure, quia (inquit) se illi tanquam Imperatoris Vicario submitit ex Diplomate Maximiliani I. quod vtrique solummodo mandatum continet de renouandis Inuestituris Imperatoris nomine.

E diuerso asserit in eodem illo Diplomate nouam donationem contineri omnium Iurium Monasterij, ita vt per idem Diploma omnia Archiepiscopo donata sint Monasterii bona, iura, Iurisdictiones, regalia, ac denique ipsum Monasterium.

Ad illudque fingendum interpretationibus vtitur, quæ textui ipsi manifestam vim inferunt, ac ab aperta concedentis ac omnium mente aberrant.

Item mutilat Diplomatis textum, vltimaq; ad priora refert, rebus intermediis (ad quas vltima referuntur) omissis, vti ex collatione textuum apparebit; Interpretatur per facultatem infeudandi Abbatem Imperatoris nomine, data esse Archiepiscopo Regalia, feuda, dominia Maximiniana.

Sed & antea pro Archiepiscopo asseruerat primæ concessioni nunquam derogari nisi expressum hoc sit.

In nullis autem Archiepiscopalibus rescriptis verbum vllum continetur, quo Maximinianis iuribus derogari exprimat, aut de eorum Diplomatum aut priuilegiis fiat mentio.

Item pro Archiepiscopo paulò antè sustinuerat, quod Princeps non censeatur alicuius suum aut possessionem auferre, aut vlli præiudicare velle in iure quaesito, & quod potius verba debent impropriari, quam vt alicui præiudicent, etiam si motu proprio, & ex certa scientia adsit clausula, idque de Iurisdictionalibus loquens, quæ paulò post tam facile tolli ait.

Art. 5. Quòd male asserat votum, Imperatores aliorum iuribus derogare potuisse ac derogasse, in quo Archiepiscopo magis officit.

T Andem & illuc pertingit votum, vt dicat Iuribus omnibus derogari potuisse, *Cum priores, inquit, Imperatores non potuerint legem imponere successoribus à qua recedere non possent.*

Atque etiam non aduertit inde omnes Archiepiscopi machinas destrui, omnes spes refecari.

Nam si posteriora sic facile derogant prioribus, neque potuerint priores Imperatores legem imponere successoribus, à qua recedere non possent (vti ait votum) ecce habent Maximiniana omnium Imperatorum Diplomata, Caroli IV. Friderici III. eiusdem Maximiliani I. Caroli V. Maximiliani II. Rudolphi II. aliorumque omnium Imperatorum, istis Archiepiscopalibus anteriora, posteriora, ac qualiacunque exigere velis.

Ac tandem & postremo moderni Imperatoris Ferdinandi II. non solummodo diploma confirmatorium, sed & sententiam in Iudicio contradictorio latâ.

Contra quam; Cur ergo Archiepiscopus institit se ad Cameram in ius remitti, si ex nudâ & simplici Imperatorum posteriore voluntate omnia reuocari, donari, tolli, transferri possint?

Dices quod Electorum Priuilegia, iuxta auream Bullam ab Imperatore reuocari nequeant.

Si ita est, legem ergo priores Imperatores imponere potuerunt successoribus, à qua recedere non possint, sed vt non reuocentur primæua Electoralis status priuilegia, cur non & idem de aliorum Imperij statuum iuribus præsertim veteribus? attento specialiter in inauguratione solito promisso?

Sed si ponas Maximiniana iura, Maximiniani potuisse auferri, Archiepiscopis de nouo dari ex Imperatorum nudâ voluntate, an non dicat æquitas, vt eadem voluntate eadem iura primis suis Dominis possint restitui?

Hic sanè militat præcipuè ista legis sanctio, cuius ratio & in voto allegata est, vt *quod quisque iuris in aliam statuerit, eodem & ipse utatur*. l. i. d. tit. Idque magis, quia fauorabilis est eiusque rei ad suum pristinum statum reditus.

Art. 6. Aliæ rationes, ob quas probatur, quòd Imperatores Maximinianorum Iura non abstulerint, vt eadem Archiepiscopo donarent, imo ipsis Archiepiscopi assertionibus stabilitæ.

CÆterum trita ac nota sunt, quæ de potestate Principum tractantur, in locis communibus ac quæstionibus Scholasticis, vtrum priuilegia, Iurisdictiones, ac iura, à prædecessoribus data reuocare possit successor, absque causa: vtrum in Principatu hæreditario; vtrum in electiuo; vtrum priuilegia, quæ in contractum incidunt: quæ ob causam, aut factum reciprocum data sunt; vtrum illa, quæ data sunt Ecclesiæ, præsertim in fundatione; vtrum illa, quæ data sunt per viam feudi; vtrum illa, quæ confirmata sunt per possessionem immemorabilem, & similia, in quæ inquirere non lubet, obuia enim sunt.

Suffecerit hîc, quòd neque fecerint optimi Principes, neque facere intenderint, neque fecisse vlla iuris ratione dici, aut interpretari possit.

Verba Præsidis Fabri hîc non incongruè inseri posse videntur.

Etsi, inquit, de supremâ Principis potestate dubitare sacrilegio proximum quid esse creditur. l. 2. C. de crimin. sacrileg. l. sacrilegys C. de diuers. rescript. Quia tamen digna Principis vox est, legibus alligatum se potiùs, quàm solutum profiteri. l. digna vox 4. C. de legibus. Non abs re Imperatoribus placuit, rescripta quæ contra ius, vel utilitatem publicam impetrata sint perinde haberi, ac si non concessa essent. l. 2. l. ult. & passim C. si contra ius vel utilit. public. Quasi circumuenta per obreptionem aut impudentiam, religione Principis, qui nec voluisse vnquam credendus est, quod iustè velle non potuit. *argum. leg. Si quando 35. C. de inoff. testam. l. omnium 19. C. de testam. l. Nepos proculo. de verb. signif.* Ea verò maximè rescripta contra ius esse censentur, ex quibus alicui iniuria inferatur, non enim iuris ratio patitur, vt inde nascatur occasio iniuriæ vnde iura oriuntur, quod vix est, vt non eueniat, quoties alteri iam quæsitum ius, aut inuito, aut etiam ignorantia adimitur. l. nec auus. 4. de emancip. liber. l. 2. § si quis à Principe. ff. ne quid in loco public. l. quoties ff. de precibus imper. offerend. l. id quod nostrum. ii. ff. de reg. iur. hæc Præs. Faber in suo Cod. Fabriano. lib. i. tit. ii. si contra ius vel utilit. public. def. i.

Cui addere libuit (inter alios mille) Gayllum *pract. obseru. lib. 2. obser. 58.* de opinione, in Imperiali camerâ, receptâ attestantem; Si Princeps, inquit, aliquid rescribat, si ad postulationem partis hoc fiat: isto casu iusta causa in Principe disponente non præsumitur; immo præsumptio est Principem importunitate, & ex falsis narratis supplicantis circumuentum esse. gloss. & DD. in l. Relegati &c. Hinc est quod quotidie contra rescripta Principis, ad petitionem partium impetrata, exceptiones sub & obreptionis opponantur, cum tacite subintelligatur in rescriptis clausula illa, Quatenus preces veritate nitantur. *text. in c. Sedes &c. notab. text. in l. etsi legib. C. si cont. ius & util. public.* Et intentio Principis nunquam videtur talis esse, quod velit iuri alteri quæsito derogare, quia eius rescripta cum iustitia & saluo iure Tertij, hoc est, ita intelligenda sunt, vt nemini iniuriam faciant, nec Ius Tertij lædant, sed saluum & illæsum relinquant. *Text. in cap. super eo. §. hoc tuam &c.*

Art. 7. Quòd particulariter Imperij membrum non possit supprimi, nec de suo gradu deijci.

Sed & in alijs hinc versamur circumstantijs.

Tractatur de legibus Imperij, agitur de vno ex Imperij membris à suo gradu deijciendo, deque suo standi in Imperio iure priuando.

Quod, an fieri possit: istis, qui statum Imperij cognitum habent, decidendum relinquimus.

Statum esse Imperij siue in Imperio statum consistentiamque habere, quàm excellens, arduumque ius sit, quàm firmum fixumque, nemo est, qui ignoret.

Quantum autem dedecus dignitatisque detrimentum inferret ab illo statu remoueri, nec satis sciri aut comprehendi queat.

Ac si in communibus feudis Dominus non potest præiudicare Vasallo, siue in reuocatione aut sublatione vllius rei aut iuris, siue in alteratione feudi, in qualitate, dignitate, autoritate, siue in aggrauatione subiectionis aut seruitiorum, cum feudum sit contractus vltro citroque obligatorius, de iure gentium ac naturæ in conditionibus suis exactè vtrimque obseruandus. *Tusch. verb. feudum, concl. 110. n. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. & DD. passim.*

Multò minus præiudicari queat Imperij statui in suo illo status gradu, dignitate ac prærogatiuâ.

Regula infallibilis est (ait Carolus Loysacius *tract. de dominijs cap. 7. n. 70.*) in materia dominiorum, quòd, quò propius illa accedunt ad Regem, à quo omnis dignitas procedit: eo digniora existant. *Et cap. 4. num. 42.* Vt quodcunque corpus eò magis illuminatur, quò ad solem opponitur: ita dominia, quæ non aliud sunt, quàm radij supremæ Principis potestatis, de eadem magis participant, quò proximius ad illam accedunt.

Vt Princeps supremus in suo Principatu ideò summus est, quia in terris alium supra se neminem habet, sed soli Deo opt. Max. Regi Regum, & Domino Dominantium immediatè subijcitur, ita & Principes subalterni eò maiores excelsioresque existunt, cum alium præter Principem illum supremum non recognoscunt.

Ac vt inæstimabilis iniuria contingeret illi supremo principi, qui à suo illo supremo statu in subiectionem alterius Principis conijceretur: ita & proportionaliter Principi subalterno, qui suo immediato statu priuaretur, ac, siue per

intermediam alterius Domini interiectionem, siue per quoduis aliud retrogradationis medium, in inferiorem gradum deturbaretur.

Immò nec vel à simplicissimo ordine retrogradationes vnquam indicuntur, nisi pœnæ supplicijque causa, ob culpam.

Finge (inquit Diuus Hieronymus in Epistola ad Pammachium) aliquem tribunitiæ potestatis suo vitio regradatum, per singula malitiæ officia ad Tyronis vocabulum deuolutum.

Idem aduersus Iouin. In volumine Ezechielis: Sacerdotes, qui peccauerunt regradantur in ædituos & ostiarios.

Ammianus Marcellinus lib. 29. ita Theodosius, equites, qui ad rebellem defecerant, vt contentum se leuiore supplicio demonstraret, omnes contrusit ad infimum militiæ gradum.

Text. autem l. 3. C. de domest. & protect. lib. 12. ita habet, Si quis domesticorum sine comæatu per biennium obsequijs serenitatis nostræ defuerit, is retrorsum in ordinem tractus inferiorem, quinque sequentibus postponatur; si verò triennium eius absentia continuasse monstretur, vsque ad decimum locum procul dubio regredietur; quòd si quadriennio abfuerit, nouissimus colloquetur, quinquennium autem si fuerit diuagatus, ipso iam cingulo spoliandus est.

Text. l. 2. C. de comæatu lib. 12. idem statuit his verbis. Quicumque de scrinijs, aut agentibus in rebus, vel etiam ex officijs palatinis sex mensium spatium, supra diem comæatus abfuerit, is in inferiorem locum quinque antelatis posterioribus deuoluatur; is verò, qui anni vacationem arbitrato proprio iudiciarij præcepti oblitus assumpserit, à decem post se militantibus transeat, ac deinde cum iam aliquis desidiâ quadriennio officium proprium adire neglexerit, quadraginta de sequentibus post feratur; qui verò nec post quadriennij quidem tempus, militantium non immerito matriculis auferatur.

Modestinus in l. 2. ff. de re militari inter pœnas militares & has numerat, militiæ mutationem, gradus deiectionem.

Istud ne Imperii membro statuiæ contingere possit, vt non solum à sui soliti ordinis loco ac honore, sed & ab ipso statu deturbetur, atque ex Imperio, in quo existendi, tanquam pars & membrum integrans, lus habebat, refecetur ac eijciatur? siue illud fiat per viam alterationis aut subalternationis feudorum, Iurisdictionis, regalium: siue vllò alio pacto, via ac modo attentetur; & an per vnum rescriptum, quod Archiepiscopi pro confirmatione iurium ac priuilegiorum suæ Ecclesiæ impetrauerint, aut impetrare adhuc poterunt, id factum esse censeatur?

Sed iura cum habemus ab ipsa parte dicta ac data, aliunde accersere opus non est, lubet ergo subiungere ipsius Archiepiscopi per sui libelli scriptorem impressum testimonium §. quæ Pontificia pag. 28. quod sic habet.

Quæ Pontificia, Imperatoria, Regia, ac supremorum Imperij Tribunalium respectiue indulta, Regalia, priuilegia, sententiæ & res iudicata, concessionones, confirmationes ac corroborationes, antiquissima item & prescripta possessio contra clarum textum articuli tertij Casareæ Capitulationis iurata, non tam leuiter vel ob proprium interesse, vel ad nuntium Monachorum deficientium ac refractariorum (verba sunt ornata, quibus libellus passim inspergitur) vel alias ob causas prohibitas subuerti, vel ad instar nasi cerei hinc inde verti possunt ac debent.

Ista exquisita sunt, si secus faxit, ecce remedium; nam subnectit, *hoc si fiat aut tentetur, Electores, Principes & status Imperij, qui in præeminentis suis, dignitatibus, Regalibus, Priuilegijs & Iuribus, cum primis sententijs ac rebus iudicatis*

contra ius & fas constitutionemque pacis publica violenter turbantur, eadem impune defendere, ac se in possessione sua, vel quasi, manu tenere licite queunt.

Itaque claudatur hæc disceptatio per verbi diuini pronunciatum, Ex tuo ore te iudico.

S. V. Quòd friuolè ad præscriptionem recurrat voti
Auctor.

TAndem ad Præscriptionis auxilium confugit, iniquum illud remedium in notoriâ malâ fide, verùm clarissimis rationibus conuincitur auctor voti, & ex suis ipsis verbis, quòd Archiepiscopus Dominium Iurisdictionale in Abbatiam non modò non præscripserit, sed nec possederit.

Art. 1. Ex ipsis voti verbis euincitur, quòd Abbatia semper manserit sub potestate Imperatoris, & nunquam possiderit ius in illam Archiepiscopus.

Ipsum votum format ac Archiepiscopo obijcit obiectionem sanè firmam, quam non soluit, neque vnquam vllus soluat, hæc nempe verbis: *Et ob id cum posterioribus accedat confessio omnium partium, Imperatoris, Archiepiscopi & Abbatis. Quòd videlicet sit membrum Imperij, habeat iura, feuda & Regalia ab Imperio, praualeat debet ista confessio fortificata per alia in iudicio producta, & huic standum est. deinde paulò post: Rarum quoque facere videntur testes producti contra confessionem prædictam, quia cum constet ex Maximiliani Priuilegio etiam Anteriores Archiepiscopos aliud ius in Monasterium non habuisse, quàm tunc ei conferri, (infeudandi nempe Imperatoris nomine) & sic Monasterium in potestate Imperatoris mansisse. Præterea hæc subnequit: Non ex inuestitura non patet, Archiepiscopum possedisse, ergo possessionem non potuit inuerti, igitur inuersam potius possessionem, & sic in mala fide, vt non valeat præscriptio, etiamsi probata sit. l. male agere. C. de præscriptione 30. vel. 40. annor. præscript. Quomodo enim præscribere potuit, quòd ad alium pertinere sciebat? Ista votum, pulchra sanè, apta ac vera, nisi quòd in his verbis, ex inuestitura non patet Archiepiscopum possedisse, credibile est transpositam esse particulam: Non, ac imprimi vel scribi debuisse, Ex inuestitura patet Archiepiscopum non possedisse, quamuis effectu penè in idem recidat, ac vtrumque verum sit.*

Si quidem ex inuestitura nomine Imperatoris vtrumque deducitur, & quòd ex ea non probetur Archiepiscopum possedisse, & quòd probetur non possedisse, & non solum possedisse, sed neque ius Domini habuisse ex istis, quæ abundè de illa re supra deducta sunt; nec enim idem est possidere & alio nomine possidere: nam possidet, cuius nomine possidetur, Procurator alienæ possessioni præstat ministerium. *Text. in l. quod meo. ff. di. acquir. vel. amit. pos. adde text. in l. qui bona fide 19. eod. tit. & illa, quæ latè ab Anton. Gomaf. tractantur in Comment. ad leges Tauri in leg. 45. n. 63. & multis seqq.*

Illud idem statuit ipse Votator pag. 129. vers. sed quia. his verbis: *Præsertim cum sint contraria, vt dixi, vicem gerere Imperatoris, & rem possidere.*

Quòd autem in Voto subiungitur non potuisse euertere possessionem, siue non potuisse sibi ipsi causam possessionis mutare, neque ex illa possessionis

muta-

mutatione præscriptionem sibi inducere, iuris est indubitati. *l. possideri 3. §. 1. lud quoque ff. de acquir. vel amit. pos. l. 5. C. cod. l. 33 §. 1 ff. de usucap. l. 6. §. 3. ff. de precario. d. l. male agitur C. de Præsc 30. vel, 40. annor.*

Art. 2. Mala fides quoque præscriptionem impediuit.

DEinde ex aliâ causâ malæ fidei, quæ ex scientia rei alienæ probatur, & ex titulo illo domi retento, quem quavis occasione inuestiendi occurrente, ipsi Archiepiscopi obseruabant, & practicabant inuestituras impertiendo Imperatoris nomine ac vicissim fidem Imperatori non sibi præstitam recipiendo, funditus eradicatur præscribendi facultas, ac in æternum impeditur, ipso voto testante, ac Canonistis omnibus ex titulo vitioso, vel cuius lectura repugnat præscriptioni; vel qui scientiam res alienæ inducit, mala fides arguitur, quæ præscriptionem in æternum impedit. *Tusch. verb. Præscriptio Conc. § 21. num. 35.*

Ac sanè dum considerare incidit, quod adeo manifestum est, Archiepiscopos infeudationes conferre debere Imperatorio nomine, eos ipsos, ut sic conferrent impetrâsse, ac de facto semper ita contulisse, similiterque Imperatori non sibi præstita fidelitatis iuramenta recepisse tanquam Imperatoris Commissarios ac Mandatarios, uti manifestè ex documentis constat sub Num. 51. & seqq. Et tamen quod postea attentatum sit inuestiendi fideique iurandæ formam mutare, & talem formam ob oculos hominum in libello euulgare, suppressis veris & genuinis titulis, quisquis istius rei author aut suafors fuerit, quis non admiretur istam fidem? Quis non, vel ex simplici iudicij naturalis lumine istum, qui ex talibus machinationibus aliorum iura inuadere prætenderet, repellat & ad conscientiam simul ad Dei tribunal remittat?

Itaque hinc subsistere satis superque fuerit; & habet ex nunc voti auctor abunde, vnde in præscriptionis titulo inducendo non angatur.

Et tamen operæ pretium fuerit ex abundantia, cætera allegata examinare.

Art. 3. Non probari possessionem Archiepiscopi ex eius Diplomatis, quin immo ex illis & inuestiendi factis euidenter probari contrarium.

Pvat ex Diplomatis Archiepiscopalibus probari pro illo possessionem, præsertim ex Conradino & Fridericiano, quæ tamen inualida, subreptitia nulla, ac nullum effectum sortita fuisse, nec sortiri potuisse hæctenus suo loco demonstratum est, nec Diplomatis Maximinianis, tam anterioribus, quàm posterioribus, quoad vllum effectum comparanda, quæ sanè ad possessionem quoque Maximinianorum probandam ijs ipsis rationibus, quas votum adfert, longè lateq; antecellunt.

Ac quod magis est, ex ipsis prætenis Conradino ac Fridericiano probatur, quòd ante illa possessionem Abbatiam non habuerint Archiepiscopi, qui per illa conquerebantur ablatam à se esse Abbatiam, illam sibi reddi postulabant, atqui ablatum non est, quod possidetur, reddi item non potest ei, qui possidet.

Non potuisse Abbatiam illorum Diplomatum prætextu, iure acquiri, constat.

stat ex ratione deductarum nullitatum ac iniustitiarum.

Non acquisiuisse de facto, constat ex statu Monasterij continuato, atque ex ipsius Documentis, tam præcedentibus, quam subsequenter eandem status continuationem probantibus.

Ac specialiter probatur per ipsum Maximiliani I. Diploma, quo eis concessum est, ut infeudarent Imperatoris nomine, utque eius vicem eo in facto gererent, quod incompatible est cum possessione rei, ipso voto teste, loco supra citato.

Probatur deinde per seriem continuam actuum infeudationum post idem Diploma ad hominum mutationes renouatarum, ac fidelitatum Imperatori præstitarum, quam vide sub N. 51. & seqq.

In quibus ab Impetratione eiusdem Diplomatis vsque ad Ioannem Isenburgicum, sub quo ista Spirensis cæpta fuit, continuo ac perpetuo tenore per Archiepiscopos infeudationes siue inuestituræ Abbatibus traditæ fuerunt Imperatoris nomine, tanquam eiusdem commissarios, ac reciproce Abbates Imperatori fidem iurauerunt in manibus ipsorum Archiepiscoporum, in dicta Commissariorum qualitate, ipsis Archiepiscopis ista non solum videntibus & scientibus, sed & præstantibus, facientibus & exercentibus. habes acta omnia successiue sub N. 51. & seqq.

Dic age quos possessorios actus, dominicalis pro Imperatore iuris, pro Abbatibus immediatæ sub eodem dominio dependentiæ, substantialiores habere queas istis, in quibus ipsa dominiorum, tam directi, quam vtilis respectiue recognitio versatur, ac ipsorum eorundem dominiorum possessio renouatur, reiteratur, traditur, teste inuestituræ definitione?

Sed & in ipso cæpti processus Spirensis puncto, in quo votum istud confectum fuisse prætenditur, videre dignum est, qualiter ipse Ioannes Isenburgicus Archiepiscopus (cuius ductu ille idem processus susceptus fuit) eandem inuestituram tradiderit eodem Imperatoris nomine, ac expressè profiteatur, se Commissarium esse, ex parte eius id facere, & tanquam mandatum habentem, ac deinde, qualiter illo suscipiente, Abbatis procuratores iuramentum fidemque Imperatori Imperioque præstent, sub N. ....

Item & dignum est videre eiusdem Isenburgici repræsentationem Imperatori factam, quâ asserit Abbatiam immediatè Imperio Imperatori que subesse, à nemine alio dependere. *Parte 1. cap. 1. Sect. 2.*

Ista sunt præclara & ex istis egregiam possessionem habes, unde dominij præscriptionem Archiepiscopis construas.

Si aliqui actus ad Iurisdictionis, dominijue Iurisdictionalis possessionem induendam spectandi sunt, ut spectari debere magno molimine exaggerat votum, nunquid isti Maximilianorum possessionem in vniuersum firmiter stabiliant?

Iacta nunc tuas in Conuentibus comparitiones, rusticorum rumores, collectarum distributiones, quâ fronte illa tanquam in subditos vsurpes, qui perpetuo rerum fluxu, passus es, & agnouisti subditos non esse, illos non ad te, sed ad Imperatorem Imperiumque Dominij iure pertinere.

Art. 4. Non probari possessionem Archiepiscopi per depositionem testium, sed contrarium.

EX testium, qui in Spirensi illo processu auditi sunt, depositione, facta aliqua corrasit voti auctor, nempe hæc, quod Abbas dicatur venisse ad conuentus

Prouinciales Treuirenses, quòd vulgò habitus sit pro Prælato Treuirensi, quòd ei impositæ sint collectæ, nullo actu specificato, nullis qualitatibus, circumstantijsque temporis, causæ, loci, expressis.

Illud igitur omne est, quod ex testium depositione in fauorem prætensionis Archiepiscopalis confici potuit. Neque quicquam vltra habet.

Et hinc, scilicet, infertur possessio immemoralis & præscriptio vniuersalis Dominij, feudorum, iudicationis, Iurisdictionis Abbatia: Sancti Maximini, reclamantibus rebus iudicatis, centenis Imperatorum & Regum Diplomatibus, omniumque iurium exercitijs contrarijs. Quis non miretur scriptoris leuitatem?

Verùm antequam ad illa respondeo, illud reuocandum in memoriam, Abbatem Sancti Maximini, qui Anno MDLVII. quando testes in causâ illâ producebantur, erat Petrus de Luxemburgo, neque liti huic generatim, neque in specie illi testium productioni, aut eorum iureiurando, per se, vel procuratorem suum interfuisse, neque articulos vidisse, prout iuris est.

Ad hæc ex actis dicti processus deprehenditur, quod testes in hac causâ ab Archiepiscopo producti, non modò omnes illius Vasalli aut subditi fuerunt, sed etiam plerique Ministri eius domestici aut peculiaribus officijs ipsi obstructi, hi nimirum?

Maximinus Pergener Officialis Archiepiscopi eiusdemque Aduocatus Ioannes Duingni, siue Duinthin Scholasticus Palatiolanus & Archiepiscopi ibidem Cellerarius Georgius Leye, Decanus Confluentinus & Archiepiscopi Sigillifer. Ioannes Castner, Scholasticus & Canonicus Confluentinus qui XXXV. annis in aula Archiepiscopali seruiuerat. Michaël Staut à Limpurg, Archiepiscopi Consiliarius. Nicolaus ab Enschringen itidem eius Consiliarius. Philippus à Reiffenberg, Officiatus Archiepiscopi in Cochem. Georgius ab Eltz Senior Officiatus eius in Baldeneck, Bartholomæus Kieselback, iudicij aulici Electoralis Secretarius.

Hi tales, & adeo obstructi Archiepiscopo testes, & meritò suspecti in ijs, quæ pro Archiepiscopo deposuerunt, palam pro libertate Monasterij testimonium dixerunt.

Interrogati enim à Commissario Cæsareo de veritate Articulorum, quos Fiscus proposuerat, & quidem de primo, testis primus testatus est, Abbatem in titulo gestare verba: *Dei gratia*, Secundus, se semper audiuisse illum habitum pro membro Imperij. Tertius, se vidisse missiuas, mandata & processus à Moguntinâ Cancellariâ & Camerâ Imperiali, respectiuè ad ipsum directâ, ideoque idem ad tertium articulum dicit, Abbatiam habendam pro Prælatura Imperij. Septimus dicit Monasterium à Constantino Magno conditum, & ad secundum articulum, Abbatem esse Prælatum Imperij. Nonus affirmat esse Prælaturam Imperii. Duodecimus vocari Regale Monasterium. Decimus tertius, quòd Abbas sit Capellanus honoris Reginæ Romanorum, itemque quòd Religiosi illum habeant pro Abbate Imperii. Decimus quartus, Abbatem semper vocatum ad Comitum Imperii & esse membrum Imperii. Decimus sextus, esse membrum Imperii, sed immune. Decimus septimus esse Prælaturam Imperii, Cæsaris Cameram.

Ad secundum Articulum Fiscalis, similia multi deponunt.

Ad Tertium, plerique omnes testantur Abbatem ad Dietas & Conuentus Imperii vocatum.

Ad quartum verò, deponunt eum habere Regalia ab Imperatore & Impe-

rio, & nominatim Nonus testis & Decimus quartus dicunt illa ab Archiepiscopo vt Cæsaris Commissario recipi.

Ad quintum testantur Abbatem Matriculæ & Registris Imperij inscriptum, idque se vidisse asserit tertius testis, cui consentit decimus quartus.

Ad septimum denique, apertè omnes testantur Abbatem separatam habere Iurisdictionem, Tribunal, Officiales, & ab Archidicæsi distinctos, de criminibus capitibus per suos Ministros cognoscere, & similia.

Quid ad hæc omnia, aliaque, quæ in processu videre est, dices voti scriptor? Nonne ipsi testes Archiepiscopales certissimis indicijs & testimonijs probauerunt Monasterium esse & fuisse in possessione libertatis suæ & immediationis sub Imperatore & Imperio.

Et quare bone assessor & Iudex fuisse (talis eras) hæc omnia aliaque clarissima Iuris Maximiniani fundamenta & probationes ita tacuisti, dissimulasti, non tetigisti? saltem, eum pauca quæ pro Archiepiscopo videbantur facere, tam prolixè & operosè deduxisti, extendisti, amplificasti?

Ad hæc ostende, age, in tuorum testium vniuersâ depositione vel mentionem vllam aut probationem Iudicationis ab Archiepiscopo in Maximinianos, vlliusve Iurisdictionis, actu aliquo exercitæ, siue in casibus Iustitiæ, siue in casibus politiæ, item ostende actus Releuij alicuius, hommagij, feudalisque iuramenti, Archiepiscopo ipsius proprio nomine præstiti?

In horum igitur omnium libertate & possessione Maximiniani perstiterunt, in quibus tamen essentielles Dominij Iurisdictionalis siue territorialis notæ consistunt.

Nunc ad facta, in voto adeo celebrata, respondendum est.

Artic. 5. Non possedisse Archiepiscopum ius in Abbatiam, etiamsi Abbas subinde ad eius Conuentus venisset.

DEponunt testes, inquit votum, Abbatem ad Conuentus Treuirenses obedienter comparuisse.

Si ad dictos Conuentus aliquando venerit Abbas, certè liberè eum venisse ex ipsis Archiepiscopi testibus apparet, nam eum sæpe abfuisse ab illis testantur primus, octauus, & decimus tertius; Vndecimus verò, vnus statuum præcipuus, testatur de se hoc articulo nihil certi posse dicere, Et quartus ad sextum Archiepiscopi articulum deponit se obseruasse, quod suo tempore quaternis ordine vicibus, etiamsi vocatus esset, non comparuerit.

Sed quid tandem si subinde ad Conuentus Prouinciales Treuirenses venerit, ex hoc inferre potes? An ob talem actum, eum desijisse esse statum & membrum Imperij? an ideo mox factum Archiepiscopi subditum? an per hoc supremo illi iuri & immediato, quod in illum habet Cæsar & Imperium, se subtraxisse?

Atqui euocatur etiam & ab omni sæculorum memoria euocatus fuit ad Comitata Ducatus Luxemburgensis, ibidemque comparuit, & quidem tanquam primus Ecclesiastici ordinis Prælatus; an ideo desijt esse Prælatus Imperij? an Duci Luxemburgensi idcirco subiectus fuit? an illi collectas, quas alioquin Imperio (nisi esset immunis) soluere deberet, pendere idcirco tenè-

tur? Nihil minus. Possunt fanè in Conuentibus, aut Congregationibus, præfertim statuum Vicinorum diuersis casibus interesse, alij ex alijs ordinibus statibusque, vel honoris, vel amicitiz, vel vicinitatis causa, vel quia quidam ex subditis comparentium bona sub altero statu sita possidere possunt, vel conseruandorum limitum gratia, vel proponendi quæ se concernunt, vel videndi aut prospiciendi, ne quid in sui præiudicium fiat, vel alijs ex causis sicut passim eernere est in diuersis Comitijs.

Deinde vt contigit aliquos ex posterioribus Abbatibus in se recepisse officia Consiliariorum Archiepiscopi; ita & similia quædam munera recipere potuerunt olim alij, ob quæ comparuerint.

Artic. 6. Quòd vulgo Abbas habitus sit pro Prælato Treurenfi, leuis esse momenti argumentum.

TEstes nonnulli aiunt Abbatem vulgò habitum pro Prælato Treurenfi. Egregiam enim uerò probationem subiectionis territorialis? Et quis risum teneat? Aliqui de plebecula, eò quòd Monasterium S. Maximini prope muros Treurenfes situm videant, illum vocant Prælatum Treurensem: At Imperatores & Reges disertè in Diplomatibus, sententijs, & rebus iudicatis vocant, Statuunt, decidunt, ac decernunt Abbatem Sancti Maximini esse Prælatum Imperii, ipsimet Archiepiscopi talem in Inuestituris aliisque actibus agnoscunt & fatentur. Illorum autoritas pro nihilo habebitur, plenam probationem & fidem faciet aliquorum de plebe nominatio, qui cæci, inscii, ignari sua ipsa propria ignorant, multò magis aliena, ac quidem tantæ indaginis negotia.

Sed cur rumoribus & vulgi opinionibus nitamur, cum habeamus illos ipsos testes ab Archiepiscopo productos, disertè declarantes & deponentes, quod Abbas S. Maximini sit Prælatus Imperii, vt paulò ante retulimus.

Articul. 7. Ob Collectarum præensam solutionem nihil Archiepiscopum Iuris possidere.

Collectas Abbati in Conuentibus Prouincialibus Treurenfisibus impostas testes affirmant, vnde voti auctor infert ius collectandi, & consequenter Territoriale Dominium Archiepiscopo per possessionem & præscriptionem acquisitum.

Verum plerique testes, qui Abbati impostas fuisse collectas referunt, negant illas ab eodem fuisse solutas; alij de solutione se nihil scire fatentur; alij apertè testantur Abbatem impostas collectas recusasse, & soluere noluisse, quod solum, ipso volo teste, sufficiebat, vt Abbas libertatem à Collectis sibi confirmaret, si ea vnquam dubia fuisset, ita enim votum N. 258.

Sed & aliunde satis constat, nihil ab Abbate fuisse solutum, quia Registra ac rationes Archiepiscopi nihil tale continebant, neque in processu Spirensi producta aut exhibita fuerunt.

Quis verò credat, si quas solutiones Collectarum Abbas fecisset, illas in libros rationum non fuisse relatas? Non transiguntur talia sine notis, præsertim quando in Maximinianos agitur.

Sed quamuis etiam proferrentur eiusmodi notæ ex Registris, quis iure à nobis fidem illis habendam exigat? an nescimus, quid in similibus etiam recentè factum sit?

Post omnia retro sæcula, in quibus nihil tale vnquam factum, visum, auditum, profert scriptor, vt in libello suo exhibet, sub lit. H. 2. vnicam præsentiam iuramenti à subditis Maximinianis præstationem, quam in moderni D. Archiepiscopi aduentu Anno MDCCXIII lite in aulâ Cæsareâ pendente, accipere tentarunt, & mox in Archiuum & Registra Archiepiscopalia est relata, sed alterata, & à sincera rerum gestarum veritate aliena, vt supra Sect. 8 §. 3. ostensum, & latè expositum est. Nihil dico de Iuramenti ipsius, quod Abbas Imperatori imperioq; præstat, formula, tam turpiter alterata. De qua etiam vide, quid loco allegato dictum sit.

Quis ergo exigat à Maximinianis, vt fidem habeant registris Archiepiscopalibus? Ostendunt lanè ista quantum ponderis habeant, ac quantum fidei mereantur illa, quæ ex eiusmodi libris proferuntur.

Sed ponamus reperiri testes nonnullos, qui asserant Abbatem Archiepiscopo, aliquid loco collectæ soluisse, an ignoramus, qua ratione, causa, circumstantia id acciderè potuerit?

Nempe violentis medijs, vt testatur Caroli Quinti Cæsaris mandatum ad Richardum Archiepiscopum Vallisoletto missum anno MDXXIII. quo seriò iubet Cæsar Vincentio Abbati restitui sexcentos florenos, quos dictus Archiepiscopus ab illo coactiuè exegerat. Mandatum habes sub N.

Simile exemplum experti sumus, cum nuperrime Maximinianorum bona Treurensum collectarum prætextu, via facti diripi vidimus, quamuis Imperiali decisione ac sententia aut immediatè ac recentissime lata, ab eisdem manifesto iure eximerentur. melior quidem opinio paullo post perillustri Capitulo (interim dum Archiepiscopus abest regimini præfato) resedit, cuius nomine, cum malis suasionibus, vt sit, eadem Abbatia itidem in Treurense collectas imposita fuisset, & ad 13000. .... onerata: errore istius impositionis ostenso, Protectoris etiam autoritate per litteras interposita, volentes lubentesque magni illi Capitulares viri æqui rectique amantes, & Iustitiæ obseruantes, ab eadem præensione destiterunt: attamen verum est illo ipso actu impositas fuisse collectas, & impositas fuisse in posterum probabitur; an & ideo possessas, præscriptas, debitas?

Deinde nota est Hersaunica fœderatio, quam Sectione 8. allegatâ, enarrauimus, ob illam & conuenire, & sumptus fieri, & nummos aliquando colligere oportet.

Sed & casibus, & ocaisionibus occurrentibus, quibus inter populos tam vicinos, atque adeo inter se inuicem mixtos, necesse est ad commune aliquod malum euitandum aut repellendum, aut receptum resarciendum, pecuniam aliquam congerere; an non licebit eis, siue per se, siue per sua capita, aut superiores, conuenire, consilium inire, de necessitatibus decernere, iisdemque, quouis modo prospicere aut satisfacere?

Quid verat, etiam duos vicinos status, collectas ab vtroque immediatè Imperio præstandas in vnum locum congerere aut conferre, vt minoribus

sumptibus ab vno latore in Fiscu Cæsarei ærarium inferantur?

Quis iam è talibus concludat Abbatem Archiepiscopo contra notorium Monasterij sui Ius, ipsorum Archiepiscoporum certam scientiam, per singulas inuestituras successiuè refricatam, contra tot manifesta Documenta, tot immediati status notas, actus, exercitia, subiectum? Territorialemque Iurisdictionem in eum Archiepiscopo acquisitam, eundem Abbatem à suo Imperialis status gradu, prærogatiuis, dignitate deiectum? Ius collectandi ac omnino omnem Iurisdictionem Territorialem contra illum præscriptam? non obstantibus omnium Dominicalium iurium exercitijs contrarijs?

Artic. ultim. Per sententiam Ferdinandi Secundi Cæsaris, tollitur omnis de præscriptione dubitatio.

VT tandem de possessione præscriptioneque omnis refecetur quæstio, neque vllus amplius locus sit disceptationi, rem habent iudicatam Maximiniani, Sententiam, inquam, Cæsaream Ferdinandi II. parte prima à nobis exhibitam, vti & in ipso sub lit. N. perquam Maximiniani, in sui immediati status possessione, iure ac iustitia conseruati sunt, & Archiepiscopis inhibitum, ne turbent.

Virtute cuius sententiæ possessionisque per illam adiudicatæ contraria prætena possessio, ex illa præscriptio reiecta ac condemnata est.

Immo, etsi vnquam exceptio ex præscriptione hætenus competijset, tamen post eandem possessionem à vero Domino recuperatam, nulla superesset actio præscribenti, præsertim malæ fidei, ad eandem rem à Domino aduocandam ex *l. Si quis 8. §. quod si quis & ibi glos. C. de præscript. 30. vel 40. annorum.*

SECTIO VNDECIMA.

Sententia Camere Imperialis Anni MDLXX. Maximinianis non obstare, sed potius contra Archiepiscopos stare ostenditur.

IN causâ illâ in Imperiali Camerâ ventilatâ inter Cæsareum Fiscalem Actorem ex vna, contra & aduersus Archiepiscopum Treuirensẽ Electorem Eximentem, & Abbatem S. Maximini Exemptum Reos (vt fert causâ qualitas) altera partibus, tandem secuta fuit sententia in libello lit. K. signata, per quam nominati Rei ab actione instituta absoluti fuerunt, estque illius tenor talis.

17.
In der Exemption sachen des Kayserslichen Fiscals Klagers an einem / gegen vnd wieder Herrn Jacoben Erzbischoffen zu Trier Churfürsten Eximenten / vnd den Abten zu S. Maximin Exempten beklagten andern theils: ist allem vorbringen nach rechts erkent / daß gedachte beklagten von angestelter Klag zu absolviren vnd erledigen seyen / wie wir sie auch hienit absolviren vnd erledigen: die Gerichtskosten derhalben vff-

geloffen